

Szári Napsugár Kindergarten Óvoda és Bölcsőde

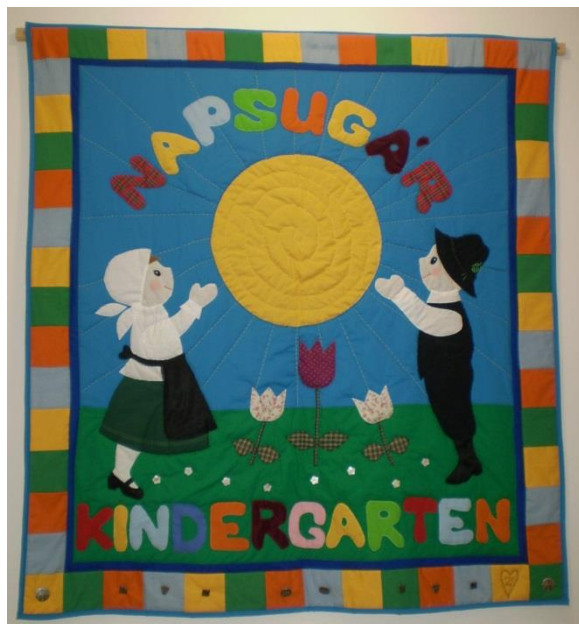
2066 Szár Óvoda köz 3.

Tel.: 22/353-819

e-mail: napsugarkindergarten@gmail.com

OM azonosító: 201789

PEDAGÓGIAI PROGRAM

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSA, ADATAI

Az óvoda neve : Szári Napsugár Kindergarten Óvoda és Bölcsőde

Székhelye, telefonszáma : 2066 Szár Óvoda köz 3.
22/ 353-819

Az intézmény működési területe : Szár és Újbarok községek

Az óvoda alaptevékenysége:

-Óvodai nevelés,

-Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek (max. 8 fő) Az ellátható fogyatékoság típusai: testi, érzékszervi, értelmi, beszéd-fogyatékos vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral, súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő gyerekek.

-Nemzetiségi óvodai nevelés (kétnyelvű német)

Az intézmény gazdálkodási jogköre: Önállóan gazdálkodó, előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv.

Az óvoda befogadóképessége: 114 gyermek

Az óvoda irányító szerve: Szári Német Nemzetiségi Önkormányzat

Az óvoda fenntartója: Szári Német Nemzetiségi Önkormányzat
2066 Szár Rákóczi u. 68.

Működési engedély kiadója, száma: Fejér Megyei Kormányhivatal FE/03/1959-2/2020

Az óvodai csoportok száma: 4 kétnyelvű német nemzetiségi nevelést folytató csoport

Az óvoda vezetője, a program benyújtója: Metzgerné Speier Katalin

1. Óvodakép, gyermekkép

Pedagógiai hitvallásunk szerint a gyermekek nevelése során kiemelkedően fontosnak tartjuk a szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtését, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, kibontakozási lehetőséget ad a gyermeki személyiség számára, ahol a gyermek játékos körülmények között szerez sokrétű ismereteket, játékokban és játékos tevékenységekben fejlődnek képességei, és ezek keretein belül ismerkedik a német nemzetiség nyelvvel, kultúrájával, a fejlesztés során erősödik identitástudata.

„Amit hallok elfelejtem, amit láttam arra emlékezem, amit csináltam, azt tudom is.”
(ókori bölcs)

„A nevelést tekintjük úgy, mint a kiteljesedést és felemelkedést, nem pedig tudásfelhalmozást, idomítást, vagy kondicionálást.
A gyermek a segítségeinkkel saját maga építi fel a személyiségét.”
(Freinet)

Legfontosabb pedagógiai alapelveink:

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés biztosításával
- a gyermeket gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- szeretetteljes légkör, egyéni bánásmód
- a családi nevelés kiegészítése az óvodai nevelés keretein belül

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével nevelhető, fejleszhető. Nevelik, fejlesztik őt az új társkapcsolatok, vagyis az óvoda minden dolgozója. A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, és a gyermeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy *„tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre”*.

Minden gyermek ismerje és tudja meg értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt természetesen minden lelki feszültség nélkül fogadja el.

Gyermeki jogok:

- A gyermeket különleges védelem illeti meg.
- Lehetőség a fizikai, szellemi, erkölcsi, lelki egészség fejlődésére szabadságban, méltóságban.
- Erkölcsileg, anyagilag biztonságos, szeretetteljes légkör.
- Lehetőség a szabad játékokra.

Gyermekképünk : *olyan gyermek, aki nyugodt, kiegyensúlyozott, testileg, lelkileg fejlett, életkorának megfelelő ismeretekkel rendelkezik, tele van élményekkel, erősen kötődik a német nemzetiség nyelvéhez, kultúrkincséhez. Akinek kialakult az óvodás tartása, önálló. Tud nevetni, felfedezni, az őt körülvevő világ dolgaira rácsodálkozni. A különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs, a közösségi aktív tagja.*

Az alapelvek megvalósulása érdekében gondoskodunk a modellértékű, befogadó attitűdről, a különbözőségek elfogadásának természetessé tételéről, gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot adó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi-, érzelmi nevelés és szocializáció, valamint az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, sokszínű tevékenységformáról, különösen a mással nem helyettesíthető játéklehetőségekről. Ezen keresztül folyik a különböző életkornak megfelelő és a gyermek egyéni képességeihez igazodó ismeretnyújtás.

Az óvoda funkciói: óvó-védő
szociális
nevelő-személyiségfejlesztő

Folytatni kívánjuk óvodánkban a 30 éve folyó német nemzetiségi nyelvi nevelést, hagyományápolást. Az óvodai nevelés keretei között biztosítani kívánjuk a nemzetiségi azonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.

Az óvodai csoportok száma, szerkezete: továbbra is törekszünk az óvodai csoportok életkor szerinti bontásának megtartására (mini-, kis-, középső, nagycsoport). A felvett gyerekek összetételétől függően, szükség esetén az egymáshoz korban legközelebb álló gyermekek alkothatnak vegyes életkorú óvodai csoportot (pl. mini-kicsi, középső-nagy).

A nevelőmunkát felmenőrendszerben kívánjuk továbbra is folytatni.

A gyermekek szinte kivétel nélkül a családokból érkeznek, bölcsőde nincs a településen.

Gyermekeink egy része a szomszédos Újbarok községből érkezik, mely felvételi körzetünkhöz tartozik. Újbarok szintén német kisebbségi település, így a nemzetiségi nevelés igénye az ottani szülők részéről is fennáll.

A gyermekek szinte kivétel nélkül a családokból érkeznek, bölcsőde nincs a településen.

Az óvoda sajátos arculata a nemzetiségi nevelésben tükröződik, amely 30 éve elismerten és jól működik. Szeretnénk tovább gyűjteni és megismertetni a német nemzetiség hagyományait, szokásait, a nemzetiségre jellemző használati tárgyakat, amelyek az óvoda előterében kiállítva jelzik óvodánk nemzetiségi jellegét.

Meghatározó törekvéseink egyike a családokkal való eddigi személyes és jó kapcsolatunk megőrzése. Fontosnak tartjuk az iskolával az állandó kapcsolattartást, kiemelten az alsótagozatos nevelőkkel, hogy biztosított legyen a gyermekek zökkenőmentes átmenete az óvodából az iskolába.

A csoportokban elengedhetetlenül szükséges a pozitív felnőtt-gyermek kapcsolatra való törekvés a pedagógusokkal és a pedagógiai munkát segítőkkel egyaránt, fontos a szeretetteljes egyéni bánásmód megvalósítása, a gyermekek optimális fejlesztése a közösségen keresztül, a tolerancia, a másság elfogadása. Feladatunk a személyes példamutatás a gyermekek és a szülők számára. Érezze a szülő, hogy gyermeke számunkra mindennél fontosabb, érte vagyunk, mindent megteszünk érzelmi biztonságaért, sokoldalú fejlesztéséért. Az óvoda nevelőtestülete büszke a szülőkkel kialakított pozitív kapcsolatára, melyben mindig kezdeményező szerepet vállal. Büszkék vagyunk az óvodánkban folyó nemzetiségi nyelvi nevelésre, óvónőink ez irányú felkészültségére.

Hagyományaink az óvodán belül elsősorban az ünnepélyek kapcsán jelentkeznek, melyek tartalmi ismertetése a programban részletesen fog történni.

Az óvodai ünnepélyeken hagyomány a gyermekek nemzetiségi nyelven történő megnyilatkozása dalok, versek, mondókák, egyszerűbb táncok megjelenítésével.

2. Az óvoda nevelési céljai, feladatai

2.1. Alapvető céljaink

- Az óvodás gyermekek személyiségének érzelemgazdag, harmonikus fejlesztése tevékenységeken keresztül az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- A gyermeki személyiség egészére irányuló sokoldalú képességfejlesztés.
- Komplex élmények biztosításával erős érzelmi kötődés kialakítása a gyermek és a művészetek között.
- A német nemzetiség nyelvének, kultúrájának megismerése, a kulturális hagyományok átörökítése.
- Inkluzív pedagógia elvek alkalmazása, kiemelt figyelem fordítása az eltérő fejlődésű gyerekekre, ezzel az egyenlő hozzáférés biztosítása, hátránycsökkentés ill. tehetséggondozás.
- Az gyermeki fejlődés és nevelés optimális feltételeinek biztosítása.
- Az iskolai beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének segítése.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segítségével a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítása.

2.2. Általános nevelési feladataink

Az óvodás gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai, és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,

2.2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek testi-lelki egészségének fejlesztése, egészségkultúra kialakulásának elősegítése, az egészséges életvitel igényének alakítása és a környezettudatos magatartásának megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozásával az egészség védelme, edzettség biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- A gyermekek gondozásában résztvevő felnőttek kisebbségi nyelvi kommunikációjának biztosítása.

Tartalma:

A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése

Az óvodai élet szervezésében **a gondozásnak** kiemelt szerepet szánunk, annak folyamatában is nevelünk, építjük kapcsolatunkat a gyermekekkel. Segítjük önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárstól. A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges. A gyermekek gondozásának záloga az óvónő, a dajka és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Az óvónő a fokozatosság betartásával törekedjen arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítsa az óvónő. A beszoktatás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét. Az egy csoportban dolgozó óvónők a dajkák bevonásával állapodjanak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

A fejlődés egyik feltétele a **táplálkozás**, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük

$\frac{3}{4}$ részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda kísérelje figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Törekszünk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só és telítetlen-zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. Ennek fontosságára a szülők figyelmét is felhívjuk. Az étkezési szokásokat az óvónő úgy alakítsa ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Ismertessenek meg egészséges ételeket, gyümölcsöket, zöldségeket, tejtermékeket, ösztönözzenek ezek megkóstolására, de ne kényszerítsék az ételek elfogyasztását. Biztosítsák, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A **testápolás** a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvónő a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermekek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartáshoz, a WC használatához a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvónő hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a praktikus, izléses öltözködés előnyéről.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön és tevékenységekben. Emellett a néhány percre tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, amit alapos szellőztetéssel biztosítunk. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, lehetőség szerint elkülönítve gondozza a felnőtt mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekezzenek gátolni. 3-4 éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. A felnőttek óvakodjanak a gyermekek megszegényítésétől. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód, és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat. A 4-6 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenció fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermekek lábtartása javítható. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Ezért mindennap –ha lehet kétszer is- tartózkodjanak a szabadban. A sokféle, változatos mozgáslehetőség biztosításával elősegítjük a harmónikus, összerendezett mozgás és a testi képességek fejlődését.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda fontos fejlesztési tere az udvar. Az udvar akkor tölti be funkcióját, ha a gyermekek a nap minél nagyobb részét kinn tudják tölteni.

A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. Ezek használatát, a balesetvédelmi szabályokat a gyerekekkel kezdettől fogva ismertetni kell és betartásukat meg kell követelni.

Sokféle játékos tevékenységet szervezünk a szabadba, legyenek séták, kirándulások az óvoda környékén. Annak érdekében, hogy a lehető legtöbb időt a szabadban tartózkodhassanak a gyerekek, a mozgásos tevékenységen és játékon kívül egyéb (pl. művészeti) tevékenységeket is szervezünk a szabadba (teraszok kihasználása).

Az udvaron is biztosított az ivóutakkal az ivás lehetősége.

Rossz idő esetén a tornateremben szervezzük a mozgásos tevékenységeket.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével az óvónők esztétikusan rendezzék be. A több funkciót betöltő csoportszobát tegyék alkalmassá a szabad játéokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos.

Az óvónő a többféle játéktevékenységhez alakítson ki elkülönített csoportszoba részeket. Alakítson ki mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak a színtere. Teremtsük meg a lehetőségét annak, hogy a gyermekek a séták alkalmával találják „kincseiket”, rajzaikat, alkotásaikat összegyűjthessék, elhelyezhessék.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége biztosítson minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek legyen külön ruha- és cipőtartó helye.

Az öltözőben a szülők számára legyen egy esztétikus hirdetőtábla, ahol rendszeres tájékoztatást kaphatnak a csoporttal kapcsolatos eseményekről, rendezvényekről, az aktuális tudnivalókról.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Szokássá alakul a rendszeres tisztálkodás igénye, a gyerekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkezdőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Kialakulnak a kultúrált étkezés szokásai: csendesen beszélgetnek, önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból, készségszinten használják az evőeszközöket, .
- Önállóan öltöznek, ruhájukat ki- és begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcokra helyezik.
- Törekednek környezetük esztétikus kialakítására, vigyáznak rendjére és tisztaságára.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Megértik és használják kisebbségi nyelven is a testápolás, öltözködés, étkezés, mozgás kapcsán megismert kifejezéseket, kéréseket, azoknak eleget tudnak tenni. Meg tudják nevezni az ezen tevékenységekkel összefüggő eszközöket, használati tárgyakat.

2.2.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása

A **szociális és egyéni nevelés célja** a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösség által, a közösség normáinak érvényesítésével.

Az óvodapedagógus feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerése.
- A közösségi szokások megerősítése a kisebbségi nyelvi nevelés területén is.

Tartalma:

Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermekek érzelmi kötődése társaihoz, a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz. A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvónő tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek.

Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetű légkört biztosít, és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvónő a szülővel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez, mely nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván. Az óvónő adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Az ismerkedést követően fokozatosan növeljék az óvodában eltöltendő időt, a gyermek egyéni tűrőképességét szem előtt tartva. Engedjük meg, hogy a beszoktatás ideje alatt a gyermekek elhozhassák magukkal azokat a tárgyaikat, amelyekhez leginkább ragaszkodnak.

A sok érdekes, ízléses játék mellett az óvónő személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjen a gyermekeknek.

A lefekvésnél az új gyermekeket különös szeretettel vegye körül az óvónő. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik. Az óvónő különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat. Mutassa meg azok használatát. Már a beszoktatás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvónő, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A gyermekeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül különböző motivált cselekvések alakulnak ki egyénileg és csoportosan is, ahol a gyermekek képesek alárendelni spontán aktivitásukat a közös tevékenységeknek. Az érdektelen gyerekekre szenteljen figyelmet az óvónő, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvónőnek, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvónő az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára –egyéni sajátosságait figyelembe véve- érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A gyermekek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvónő, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat, megértsék, hogy az emberek különböznek egymástól. A szocializációt segíti a sok közös élmény, tevékenység, mely alakítja, fejleszti a gyerekek erkölcsi és akarat tulajdonságait (pl. együttérzés, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat), segíti a szokás- és normarendszer megalapozását. Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten a jeles napok megünneplése kapcsán segítjük a hazaszeretet, a nemzeti identitástudat formálását, a keresztény kulturális értékek és hagyományok megismerését (pl. márc. 15., Márton nap, Karácsony, Húsvét)

Érvényesítse az óvónő a bátorító nevelés alább felsorolt pontjait a gyermek-gyermek, és a felnőtt-gyermek kapcsolatában:

1. A felnőtt próbálja megérteni –elsősorban érzelmileg- a gyermeket.
2. Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, kérni, ami elősegíti a megértést, az átértékelést.
3. A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
4. A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.

5. A felnőtt biztosítson a gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, a többszöri „határátlépéseknél” vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz.
6. A felnőtt legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
7. A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.
8. A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.
9. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a kisebb előrelépésnek, fejlődésnek.
10. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
11. A felnőtt-gyermek társalgásában világos, egyértelmű, építő, előrevivő megfogalmazás jelenjen meg. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a kölcsönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bíráltság, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. A felnőtt biztosítson minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.
12. A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észre véteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
13. Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak. A felnőtt jelezze dicsérettel örömet, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
14. A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget megszüntetheti.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a viselkedés és a helyes cselekvés szokásszabályainak betartása.
- A gyerekek megismerik szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés, a nemzeti identitástudat alapja, és segíti a természet szépségeire való rácsodálkozást, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre, a keresztény kulturális értékekre való hajlam kialakulását.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Konfliktusos helyzetek megfelelő kezelése, társaikkal egyezkedésre törekvés.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.

- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, a gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket, és az eljük tárt magatartási példákat.
- Érvényesítik kezdeményezőkézségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.
- Ismerik és használják az alapvető udvariassági kifejezéseket, kérés-köszönet formáit, tudnak a napszakoknak megfelelően köszönni kisebbségi nyelven is.
- Ismerik egymás nevét, óvodai jelét, be tudnak mutatkozni a kisebbség nyelvén.
- A közös ünnepélyeken, a születésnap köszöntésben a kisebbség nyelvén is megnyilvánulnak.

2.2.3. Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés, nevelés

A gyermekek értelmi fejlesztésének célja, hogy érdeklődésükre, kíváncsiságukra építve, változatos tevékenységeken keresztül tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetükről.

Feladatok:

- Az óvodás gyermekek folyamatosan szerzett ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése az óvodai nevelés sajátos módszereivel.
- A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek bővítése során fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit, - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás - alkalmazva az egyéni bánásmódot.

Az óvodás gyermekek folyamatosan szerzett ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése az óvodai nevelés sajátos módszereivel:

Az óvodai élet során a gyermekekben megkezdődik, majd egyre jobban erősödik egyes készségek kialakulása. Felkeltjük érdeklődésüket az őket körülvevő világ iránt, felébresztjük bennük a felismerés, megismerés vágyát, a gondolkodás örömet.

A gyermekek kíváncsiságára, érzelmeire, érdeklődésére, felismerési, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzéssel tesszük lehetővé, hogy minél több ismeretet szerezzenek az őket körülvevő szűkebb-tágabb környezetükről. Feladatunk a gyermekek önálló gondolkodásra nevelése, valamint hogy a megszerzett ismereteiket majd a gyakorlatban is tudják alkalmazni. A környezet megismerése segíti őket abban, hogy jól tájékozódjanak, biztonsággal mozogjanak a körülöttük lévő világban.

A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek bővítése során fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit, - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás kreativitás – alkalmazva az egyéni bánásmódot:

A megszerzett ismeretek, tapasztalatok átélése, feldolgozása, problémahelyzet elé állítja a gyermekeket. A problémák megoldása segíti az egyszerű gondolkodási műveletek kibontakoztatását, a logikus gondolkodás, problémamegoldó képesség fejlődését. Így az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, valamint a kreativitás szintjét minden gyermek a tőle telhető legmagasabb fokon sajátítja el. Az „önmegvalósításhoz”

szükséges eszközök állandó biztosításával segítjük a gyermekeket, hogy gondolataikat, érzelmeiket az általuk választott módon megjeleníthessék.

Az értelmi képességek alakításának nagyban függ a csoport összetételétől, a vegyes csoporton belüli korcsoport megoszlásától, az igen eltérő tudásszintű családi háttértől. Ezt mindig az éves anyag tervezésekor figyelembe kell vennünk.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- Az érzékelés, észlelés egyre pontosabbá, valósághűbbé válik.
- Kialakul a figyelemösszpontosításra való képesség, a szándékos figyelem.
- Megjelenik a reproductív emlékezet.
- Jellemzővé válik a problémamegoldó és kreatív gondolkodás.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés célja a beszédképesség kialakítása, a gyermeki személyiség olyan mértékű kibontakoztatása, melynek eredményeként a gyermekek nyelvi és kommunikációs készsége megfelel az iskolai követelményeknek.

Feladatok:

- Eredményesen befolyásolni az óvodás gyermekek nyelvi fejlődését, sajátos nyelvi formák elsajátításával bővíteni a gyermekek szókincsét.
- Szervezett tevékenységek során biztosítani a gyermekek anyanyelvi nevelését.

Eredményesen befolyásolni az óvodás gyermekek nyelvi fejlődését, sajátos nyelvi formák elsajátításával bővíteni a gyermekek szókincsét:

A gyermekek minden megnyilatkozását, a gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt kapcsolatát, az óvoda egész napi életét végigkíséri az anyanyelv használata.

A szép, beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékos szóhasználatú, a gyermekre odafigyelő felnőtt eredményesen tudja befolyásolni a gyermekek nyelvi fejlődését.

A beszédhibák javítása érdekében helyben gondoskodunk a logopédiai ellátásról.

Szervezett tevékenységek során biztosítani a gyermekek anyanyelvi nevelését:

Az anyanyelvi nevelés szerves része a nevelési folyamatnak, nem szigetelhető el a nevelés egyetlen területétől sem, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósuló feladat.

A beszédfejlődés leoptimalisabb színterének a játékot tekintjük, mert a játék során kialakult oldott légkör feloldja a gyermekekben a beszédgátlást, ezáltal kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttekkel. A jókedvű játéksituációkban újabb és újabb szavakkal és kifejezésekkel gazdagodik szókincsük, fokozódik beszédkedvük, jelentősen javul beszédértésük.

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, hangsúly, hanglejtés, hangerő, hangszín, mimika, gesztus tekintetében.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Az óvoda tartalommal gazdag élete, a szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légköre (ami megteremti a nyugodt mesehallgatást) alapja az anyanyelvi nevelésnek. A versen, mesén keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes hangzójtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei.

A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket, a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg.

A feladatok megvalósítása folyamán a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, gondolkodásának, önkifejezésének legfőbb eszközévé válik. A beszéd által gazdagodnak ismeretei, növekszik tájékozottsága, biztonságérzete, bátorsága. A helyes és szép beszéd előkészíti a gyermeket irodalmi élmények befogadására, fejleszti esztétikai érzékét, mélyíti érzelmeit, kultúrált magatartásának elemévé válik.

A mese-vers mellett, a sok közös élmény, tapasztalatszerzés is lehetőséget ad a gyermek - óvónő közötti személyes beszélgetésekre. Az óvónő figyel a gyermek minden mondanivalójára, hogy tudjon válaszolni a feltett kérdésekre. A kérdés-felelet helyzetekben fejlődik a gyermekek kifejezőkészsége, beszédfigyelme, beszéd megértése.

Ennek fontos szempontja, hogy a gyermekek beszéde megfelelően tükrözze a valóságot, és hogy mondanivalójukat pontosan fogalmazzák meg.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek folyamatosan kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthetően ki tudják fejezni.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.
- Kialakul beszédfigyelmeük.
- Beszédükben megjelennek az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Érdeklődnek az új és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegetik, mesélnek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban is megjelenítik.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1. Személyi feltételek

Óvodánk 8,5 óvodapedagógus, 4 dajka, 1 pedagógiai asszisztens, 1 óvodatitkár álláshellyel rendelkezik.

8 óvónő felsőfokú végzettségű, közülük öt rendelkezik német nemzetiségi óvodapedagógusi oklevéllel, 2 óvónő pedagógus szakvizsgával, közülük egy fejlesztő pedagógusi végzettséggel rendelkezik. Egy óvodapedagógus mesterpedagógus besorolású, szakértői tevékenységet is végez.

Az óvónők szakmai felkészültsége jó, beállítottságuk gyermekszerető, hivatását szerető.

Az óvónői párok együttműködése megfelelő.

A dajkák szakképzettek, az óvónők irányítása mellett végzik munkájukat, igen jó munkakapcsolatban.

Az óvónők közötti váltásos rendszer minden csoportban működik. A teljes nyitva tartás ideje alatt óvónők foglalkoznak a gyermekekkel.

Az óvoda konyhája melegítő-tálaló, a főzés az iskola épületében működő főzőkonyhán történik.

Óvodánkban heti 2 alkalommal a Bicskei Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.

Gyógypedagógust szükség szerint megbízási jogviszonyban foglalkoztatunk a sajátos nevelési igényű gyerekek szakszerű fejlesztéséhez.

3.2. Tárgyi, dologi feltételek

Óvodánk épülete új, minden téren megfelel az elvárásoknak, követelményeknek. Minden csoportnak saját mosdója, terasza van. A csoportszobák tágasak, esztétikusak, egyediek, tükrözik az ott dolgozók egyéniségét. A gyermekek számára nyugalmat, otthonosságot sugároznak. Tornatermünk elegendő lehetőséget ad a napi mozgásra akkor is, ha nincs mód a szabadban tartózkodni. Van nevelői szoba és vezetői iroda internet eléréssel, egyéni fejlesztő helyiség, könyvtárszoba, elkülönítő helyiség, a felnőtteknek öltöző, így minden lehetőség adott a pedagógiai munkához.

Az udvar sok szabad mozgásra, játékra ad lehetőséget. Az udvari játékok folyamatosan bővültek az utóbbi években. 2021-ben megtörtént az udvari játékok felülvizsgálata és szükséges javítása.

Pályázati forrásból sikerült új kerítést csináltatnunk, és az utca felőli nyílászárókat, fafelületeket lefestetnünk.

Támogatói forrásból mini KRESZ parkot létesítünk öntött gumifelülettel. Az új kapu előtti területet térköveztettük, és egy tároló faház is került az udvarra. Mindezzel sokat javultak nevelési feltételeink, többet tudunk szabad levegőn tartózkodni, jobban teljesül a gyerekek mozgásigényének kielégítése.

Konyhánk korszerűen berendezett melegítő- tálaló konyha. Napirendünk kialakításában erre is figyelemmel kell lennünk. Az iskola épületében működő főzőkonyhájáról biztosítják számunkra az étkezést.

A csoportok játék eszközkészlete évről évre megújuló, bővülő. Sokféle fejlesztő eszközünk rendelkezünk. A tönkrement, elhasználódott játékokat igyekszünk a költségvetésünk biztosította forrásból és a egyéb támogatásból pótolni és újítani, de sokféle játékot készítünk magunk is, különösen a szerepjátékokhoz.

A német nemzetiségi nyelvi neveléshez többségében a mindennap használatos eszközöket használjuk fel (pl. bábok), de beszereztünk speciálisan erre a nevelési területre kifejlesztett készletet is (pl.: Hans Hase, Zahlenland).

Óvodánkban szeretnénk barátságos, gyermekközpontú légkört teremteni, ahol a gyerekek, a szülők, és mi magunk is jól érezzük magunkat, ahol a gyermeki szükségletek megfelelő kielégítése, az egyenlő hozzáférés biztosítása, a kiemelkedő tehetségek gondozása, a gyermekek boldoggá, kiegyensúlyozottá válása mindannyiunk számára a legfontosabb feladat.

3.3. Napirend, hetirend

A **hetirend** a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A hetirend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.

A hetirendet és a napirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki az óvoda egészét figyelembe véve. Összeállításánál fokozottan ügyelünk arra, hogy a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek végzésével, szervezésével biztosítsuk a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételeket. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és az egyéni szükségletekhez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

A hetirend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. A kötelező testnevelés foglalkozásokhoz a tornaterem beosztása az éves munkatervben kerül rögzítésre. A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a művészeti tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.

Napirendünkben törekszünk a folyamatosság, a rugalmasság betartására, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a JÁTÉK kiemelkedő szerepét.

A napirend megtervezésénél az óvónő vegye figyelembe a gyermekek szükségleteire, gondozására fordítandó időszükségletet. Egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, a rugalmasság.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet. A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, mely az életkor előrehaladtával rövidül, a csoport igényének megfelelően alakul.

Az állandóan és ciklusosan megjelenő tevékenységek nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak a gyermekek számára.

<i>Időtartam</i>	<i>Tevékenység</i>	
6:30 – 11:45	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN ÉS A SZABADBAN	
	Személyes percek	
	Játékba integrált, tevékenységben megvalósuló tanulás:	J
	<ul style="list-style-type: none">• Rajz, mintázás, kézimunka• Ének-zenei készségek fejlesztése• Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése, séták, tapasztalatszerzések• Részképességek fejlesztése egyéni formában• Testápolási teendők• Reggeli• Vers, mese, dramatikus játékok• Nemzetiségi nyelvi nevelés• Mindennapos mozgás, edzés	Á T É K
11:45 – 13:00	Ebéd	J
	Testápolási teendők	Á
13:00 – 15:00	Pihenés, alvás mesével, altatódalokkal	T
15:00 – 15:30	Testápolási tevékenységek	É
	Uzsonna	É
15:30 – 17:00	Játék a csoportszobában és a szabadban	K

4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

4.1. Játék

Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a szabad játék. Az óvodáskorú gyermek számára a játék létforma, legfőbb élményforrás, személyiségfejlesztésének színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja. A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyerekek szabad képzettársításának elősegítése, az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélése a nagyfokú örömlélmény biztosítása érdekében. A játék legyen az öröm és élmény forrása az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége.

A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Kiemelt szerepét az óvoda napirendjében, időbeosztásában is hangsúlyozzuk.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban
- Az óvónő játéksegítő metódusai, a játékirányítás feladatai
- Spontán és szervezett tanulási helyzetek megteremtése az ismeretek rendezésére, bővítésére, megerősítésére. Utánzásra, tapasztalásra épülő ismeretszerzés játékos keretek között kisebbségi nyelvi légkörben.

Tartalma:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)

Alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvónő, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközökkel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvónő teremtsen meg mindezekhez a feltételeket. A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítés. A csoportban csak annyi szabályt vezessünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az óvónő kezdeményezésére a gyerekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepeket, játékhelyzeteket, társak között. Az óvónő az együttjátszás során teremtsen meg a kezdeményezett játékhoz szükséges témát, eszközöket, szabályokat, és a helyet. Tudatos jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közötti játékapcsolatok alakulását is. Fontos, hogy a szabad játék túlsúlyát érvényesítsük. Az óvónő őszinte játéka mély átérésre serkenti a gyermekeket. Az óvónő az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével alakítsák ki játékuk számára a megfelelő helyet. A csoportszobákban a lehetőségekhez mérten legyen helye a többféle állandó és variálható „kuckóknak”.

Alakítsunk ki a csoportszobában esztétikus és meghitt mesesarkot, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye is.

A különböző ábrázoló tevékenységeknek is legyen kialakult helye, az ehhez szükséges eszközök álljanak a gyermekek rendelkezésére játékidőben is.

A gyermekek játéktere különösen az udvaron növekszik meg, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvónő segítse az udvari szerepjáték kibontakozását (pl. a népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével, stb.)

A játékhoz szükséges idő

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. Az óvónő igyekezzon biztosítani a játék folyamatosságát az egész nap során.

A 3-4 éves gyermekek szinte egész nap játszanak –egyedül, egymás mellett, néha összeverődve-, kivéve a tisztálkodás, étkezés, pihenés idejét.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, a szerepek elosztásához több időre van szükségük, mint a kisebbeknek. Ezért az óvónő kísérje figyelemmel a játékot és törekedjen arra, hogy csak akkor ajánljon más játékot, ha már a gyermekek játéka felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látja.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek az óvónő biztosítsa a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan tulajdonságuk, mint az állhatatosság, kialakulhasson.

A napi élet szervezésében az óvónő törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez

A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. Az óvónő a játékhoz olyan eszközt biztosítson, amely ízléses, praktikus, egyszerű, esetleg félkész játék, hogy sokféle ötletre, játékfajtára ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (papás-mamás, fodrászos, orvosos, stb.), amelyek ösztönzik a gyermekeket a szerepjátéokra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

A 4-5-6-7 éves korosztálynak bővítsa az óvónő az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro-csoportban, óvónővel vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi, legyen módja a gyermekeknek a szabadban is egyéni választásuknak megfelelően barkácsolni, rajzolni, festeni, konstruálni, stb.

A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában; tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. Tegyen meg mindent az óvónő annak érdekében, hogy a séták, nagyobb kirándulások során átélt élmények, tapasztalatok fejlesztő hatása megmutatkozzon a gyermekek játékában.

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a *gyakorló játék*. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömszerzés társul. Ez az örömszerzés ad alapot a cselekvés többszöri megisméltetéséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Az óvónő biztosítsa a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység jól fejleszti a szem – kéz koordinációt, hat a kéz- és szemdominancia kialakulására.

Az óvónő kísérje érdeklődéssel a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is biztosítsa az óvónő a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgathat.

Az óvónő segítse a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a *szerepjáték*. Az óvónő szervezzen és vállaljon szerepeket, hogy a különböző kapcsolatok kialakítása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában kapjon teret a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek vállaljanak szerepeket, használjanak szimbólumokat a „mintha” helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a *dramatizálásnak, bábozásnak*. Az egyszerű mesék megjelenítésében legyen résztvevő az óvónő, adjon modellt egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvónő előadásával jelenjen meg az óvodában. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is helyezték el a többi között, hogy a gyermekek bármikor elővehessék. Az óvónő a bábozás, dramatizálás eszközeinek elkészítésébe vonja be a gyerekeket is.

A *konstrukciós játékhoz* kapcsolva jelenjen meg a *barkácsolás*, elsősorban az óvónő által barkácsolt kellékek elkészítésével, amit az óvónő a gyermekek aktív bevonásával hoz létre. A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az „én készítettem” alkotás örömeit.

A gyermekek játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Az óvónő tervezzen olyan *szabályjátékokat*, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégíti.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszközök kerülnek a kezükbe. Dominánsan jelentkezik az érzelmmel telített szerepjáték, a „mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Az óvónő segítse a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhassanak és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

Fejlődjön a gyermekek játékelgondolása. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, a társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvőképességet.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Az óvónő szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, nonverbális jelzések (mimika, gesztus), hangjelek, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel való bánni tudást elősegítik a dramatikus játékok. Az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, hallásfejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.).

Az óvónő játéksegítő módszerei

Az óvónő játéksegítő módszerei legyenek szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játék esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. Érvényesítjük a szabad játék túlsúlyát.

A játéktémához kapcsolódva –ha szükség van rá– az óvónő legyen játékkezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játék helyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Az óvónő avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Képesek bonyolult építmények létrehozására.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normákat betartani.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kultúrált és érthető.
- Az óvodáskor végére a gyermekek megértik és használják a legegyszerűbb, leggyakrabban elhangzó játékkal kapcsolatos kéréseket, utasításokat, kifejezéseket a kisebbség nyelvén.
- Ismerik és megnevezik a csoportszobában előforduló játékeszközöket németül is.
- Képesek egyszerűbb párbeszédre az óvónő kérdéseire válaszolva, a megszokott beszédhelyzetekben, a válaszadás nyelvét egyénileg megválasztva.
- Képesek megjeleníteni saját, vagy irodalmi élményeiket a meglévő, vagy közösen elkészített bábok felhasználásával a kisebbség nyelvén.

4.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Programunkban a tanulás széles értelemben értendő, a tevékenységekben megvalósuló folyamat, mely nem szűkül csupán ismeretszerzésre.

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges színtere a játék és a teljes óvodai élet. Kétségtelen, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete,

képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszára épülő ismeretszerzést is magában foglalja, valamint a spontán, játékos tapasztalatszerzéseket is. Mindezzel célunk a gyermeki képességek fejlesztése, a megszerzett tapasztalat, ismeret, tudás alkalmazása.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvónő a főszereplő. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvónő által kezdeményezett cselekvéses tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. Az óvónő a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását. A program felfogása szerint a játékba integrált, tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, az óvónő által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdhetnek. Egyetlen napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvónő szervezett mozgástevékenységet tart.

A szervezett tanulás formái:

- Kötelező
- Kezdeményezett
- Felajánlott, választható

A szervezett tanulás munkaformái:

- Frontális
- Mikrocsoportos
- Egyéni

A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként

	Verselés, mesélés	Ének- zene, énekes játék, gyermek- tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi- munka	Mozgás, moz- gásos játékok	Zenés- mozgásos percek	A külső világ tevékeny megisme- rése	Nezetiségi nyelvi nevelés
3-4 évesek	naponta 5-10'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 2x 6'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	8'	15-20'	15-20'
5-6-7 éves	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	10'	30-35'	30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 35'

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45'

Az 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65'

Követendő módszerek a tanuláshoz

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvónő az eljárásait változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása, a szülők, nagyszülők bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítetés mind fontos és hasznos módszerek.

Az óvónő érvényesítse a napi nevelőmunkája folyamatában az egyéni bánásmód elvét, legyen a fejlesztés differenciált, tervszerű, fokozatosan megvalósuló és nem utolsó sorban szeretetteljes, de következetes, amely teret enged a gyermeki próbálkozásoknak, és mind nagyobb fokú önállóságot eredményez a legkülönbözőbb tevékenységek végzése során. Törekedjen az óvónő módszertani kultúrája kiművelésére, állandó fejlesztésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvónő törekedjék arra, hogy minden gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket, helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvónő alkalmazza a differenciált, árnyalt értékelést.

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést, egyénileg, a szülők és a csoport előtt egyaránt.

A büntetés kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. Az óvónő a tanulási szokásokat alakítsa úgy, hogy egy gesztus, tekintet, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

4.3. Verselés, mesélés

A tevékenység célja:

A gyermekek érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

A gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- A 3-6-7- éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok).
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével –kisebbségi nyelven is.

Tartalma:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvónők feladata. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság. A népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi - a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből egyaránt válogassunk.

Az óvónő a 3-4 évesek versanyagát népi mondókákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. Olyan meséket válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon át izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvónő tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik a költői képek érzelmét kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszeretettetését, a néphagyomány és a kisebbségi hagyományok ápolását, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz kötődnek. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvónő teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A mindennapos mesélés, verselés, mondókázás a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismétlik az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de ez sohase keltse bennük a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvónők, majd a bátrabb gyermekek, majd a bátortalanabbak fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerűbb meséket. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat. Az óvónő mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket. Fokozatosan növelje a bábok számát.

A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfelelő áhítat, a figyelő ámulat. Játéukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját erősítsék meg alkalmanként egy-egy odaillo közmondással is.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset, 10-14 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvónő a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. A nagycsoportosok mondókarepertoárja 4-5 kiolvasóval gazdagodjon. A gyermekek játsszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat. Ismételtessék az előző években tanult verseket. A 15-20 új vers bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

A hallott, jól ismert egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

Az óvónő –főleg a délutáni pihenés alatt- olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását. A közösen kitalált meséket nevezzék el a „mi mesénk”-nek.

Az óvónő a meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. A nagyobb gyermekek halljanak 15-20 új mesét a nevelési év folyamán.

E tevékenység minden nap megjelenik az óvodában. Az óvónő állandóan visszatérő hangulatkeltést alkalmazva jelzi a mesesarokban a gyermekek számára e tevékenység kezdetét, befejezéséhez szintén visszatérő hangulati elemet válasszon az óvónő, amely egyértelmű jelzés a gyermekek számára.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyermekek a mesékből, versekből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kisebb gyermekek és a maguk szórakoztatására is.
- Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

4.4. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

A tevékenység célja:

Közös éneklés, közös játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket. Érezzék a zene és a mozgás kapcsolatát, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a közös éneklés örömét, ezzel segítjük a hagyományok megismerését, továbbélését. Mindezzel elősegítjük a zenei anyanyelv kialakulását.

Az óvodapedagógus feladatai

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása.
- A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal –kisebbségi nyelven is.

Tartalma:

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és képességszintnek megfelelő összeállítása

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyermekdalokat ismerjenek meg. A mondókák, énekes játékok zenei anyanyelvünk művészi értékei.

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyen ezek között arc-, kéz-, ujj-, lovagoltató játék. A szeretet-kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepekre való készülődés során.

A 4-5-6 éves gyermekek tanuljanak mondókákat, és még mindig játsszon velük az óvónő ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, szerepcserére épülő játékokat. Az éneklés gyakran társuljon mozgással, tánclépésekkel. A játékos tánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlődik a gyerekek fizikális ereje, formálódik testük, miközben fejlődnek értelmi képességeik, térlátásuk, ritmusérzékük. Az egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban megismerkednek testük képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint zeneiség alkotóelemével, de segíti az önfegyelmet, a koncentrációkészség és a megfigyelőképesség alakítását is. A táncot óvodás korban elsősorban a dalos játékok, népi mondókák és énekes játékok alkotják, melyek a néphagyományok ápolását és a helyi sváb zene és tánc átörökítését is segítik. A nagyobb gyerekek a német és magyar táncok egy-egy lépését, mozdulatsorát már

képesek elsajátítani, a zenével és társaikkal együtt mozogni. A vidám, játékos tánc pozitív esztétikai, zenei és mozgásos élményekhez juttatja a gyerekeket.

Az óvónő az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvónő, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvónő érzelmi hatású dalokat énekeljen, de jelenjenek meg zenei anyagában a német kisebbségi nyelvű, rokon-, és más népek dalai, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék. A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókákat mondani és énekelni. Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjászó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvónő énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Közvetítsen minél több zenei élményt, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt a különböző tevékenységekhez.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett ismételtessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. A körjátékok közül az óvónő már nehezebbeket is válogathat, pl. szerepcserés, párvalasztó, sorgyarapító játékok, stb. Ismerjenek meg néhány tánclépést, azt a maguk örömeire gyakorolhassák énekre, zenére.

Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében.

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. Az óvónő válogasson olyan dalokból, amelyekben már szünet, szinkópa is előfordul. A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk. Épüljenek be a mindennapokba és az ünnepekbe a zenére vagy éneklésre végzett helyi hagyományos (sváb) tánclépések, ill. a magyar jellegzetes mozdulatok, lépések (pl. csárdás lépés).

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen és kötött jellegű. A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikro-csoportos formában szervezze meg az óvónő. Ezzel a munkaformával az óvónő a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben

tud fejleszteni. Az óvónő a zenehallgatást kapcsolja a különböző tevékenységekhez. Teremtsen módot arra, hogy a gyermekek kedvük megnézhesse és meghallgathassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segítse a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása éreztesse meg a nyelv kifejező erejét, szépségét. A sokféle énekes játékok adjanak alkalmat a szókincs bővítésére is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül egyedül is tudnak énekelni.
- Tudnak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Ismernek és önállóan is el tudnak énekelni 20-25 énekes játékot, 8-10 alaklomhoz illő dalt.

4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér-, forma-, színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A gyermekek megismertetése fejlettségi szintjükhöz igazodó mértékben a kisebbségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágával.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

Tartalma:

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó-

alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Az óvónő a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy a gyermekek kényelmesen elférjenek. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be az alkotó munkába, az elrontott, sikertelen lépéseket javíthatják. Az óvónő a tevékenységhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkothassanak, ameddig kedvük tartja. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tárolóeszközökre van szükség. Az eszközök biztonságos kezelését az óvónő egyenként tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzolóhoz, festéshez, mintázáshoz, szövéshez, fonáshoz, építéshez az óvónő gondolja végig a feltételeket, s teremtsen meg azokat a mindennapi szabad játékban is.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése

Az óvónő az óvodába kerülő 3-4 éveseknek tegye lehetővé, hogy játszva ismerkedhessenek az anyagokkal, eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel. Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség kialakítása. Együttesen gyönyörködjenek a saját és társaik alkotásaiban, a mű- és népművészeti szépségekben, ismerkedjenek népi szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumainkkal, az esztétikus tárgyi környezettel. A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendeléséig. Az óvodapedagógusok törekedjenek a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, és a tehetségek bátorítására, kibontakoztatására.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, legyen biztosított a gyermekek számára a mindennapi agyagozás lehetősége.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival. Tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvónő a gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rostirónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalából, textilből, termésekből.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni.

Az 5-6-7 éves gyermekek alkotó együttműködési készségét figyelembe véve az óvónő segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszközlehetőségeket, pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás, stb. alkalmazásával.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is.

Az óvoda „legidősebbjeinek” legyen igénye az ajándékkészítés –elsősorban ünnepekhez kötöttek- szüleik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbjeire és felnőtteire is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet.

Az óvónő segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten egyszer tudatosan irányított mikro-csoportos, kötetlen formájú tevékenységet szervezzen. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vegyen részt a tevékenységben. Az óvónő teremtsen meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített darabját, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásai, fantázia- és élményviláguk mutatkozik meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek a képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Alkotásaikra jellemző a formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- A gyermek örül saját alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezők.
- Téralkotásban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködők.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, tudnak beszélgetni az alkotásokról.
- Észreveszik és elismerik a szépet a különböző népi alkotásokban, megvan bennük a rácsodálkozás, a kíváncsiság képessége az alkotások és készítőik iránt.

4.6. A mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja:

A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszichomotoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is.

A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is. A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, - laterális, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is.

A mozgás szocializációs hatása is van, mely abban nyilvánul meg, hogy a sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza.

A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

Az óvodapedagógus feladatai

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- A mindennapos mozgás lehetőségének biztosítása ezze az egészséges életmód szokásainak alakítása.

Tartalma:

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszhető az óvoda udvarán, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan mozgási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvónő mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez méretezze.

Az óvónő a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a gyermekek a futásgyakorlatokkal, játsszanak ugrásgyakorlatokat, ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal. A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására. A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvónő alkalmazzon többféle kéziszert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erőkifejtésre. Az óvónő rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (pl. fussanak 3-4 akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással, stb.). Az óvónő szervezzen ugrásgyakorlatokat (pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny, stb.). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célbadobást, minél gyakrabban játsszanak labdagyakorlatokat. Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást talajon és szereken). Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútós szereken. Az óvónő tervezzen lábboltozatot erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat. Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnék. Hangsúlyt kap ennél a korcsoportnál az észlelés, az alaklítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Használjanak különböző kéziszereket, pl. szalagot, tornabotot, labdát és kendőt. A különböző típusú futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyors futást és a lassú futást. Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, gyakorolják néhány lépéses nekifutással a magas- és

távolugrást. Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással. Játsszanak a gyermekek labdagyakorlatokat. Tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pók-, rákjárás, talicskázás. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében

Az óvónő a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítja. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal.

Kötelező testnevelés foglalkozást mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervez az óvónő, különböző időkerettel a tornateremben, jó idő esetén, az udvaron. E mellett minden nap lehetőséget biztosítunk arra, hogy óvónői irányítás mellett aktívan kielégítsék mozgásigényüket a gyermekek.

A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is /lábboltozat erősítés, gerinctorna /.

A játékot, a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- A gyermekek nagy- és finommozgása összerendezett, egyensúlyérzéke kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.

4.7. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

A szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt. A környezettudatos magatartás megalapozása az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli-, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások megismerése, a közösséghez való tartozás élményének átélése elősegíti a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetését, védelmét. A tapasztalatszerzés feltételeinek biztosítása kisebbségi nyelven is, a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének szem előtt tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai

- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlesztése a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A kisebbségi nyelvi nevelés területén megvalósuló feladatok.

Tartalma:

A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát. Igyekszünk a természetet ismerő és szerető, azt védő gyermekeket nevelni.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, az évszakokra jellemző képeket. Ismerjék meg az óvoda utcáját, boltokat, az ott található intézményeket, az utcában fellelhető növényeket, állatokat, esztétikai alkotásokat –ha vannak ilyenek.

Beszélgessenek a környezetben látható formákról, nagyságbeli és mennyiségi jellemzőkről.

Az óvónő a téli időszakban tegye lehetővé, hogy a gyermekek max. 5-10 perces vadállatokról készült videofelvételt nézhessenek meg. Az udvaron és teraszokon elhelyezett madáretetőkhöz folyamatosan eleséget tesznek a csoportok, és megfigyelik az odarepülő madarakat, azok hangját, külső jegyeit, viselkedését.

Az óvónő a 4-5 éves gyermekek tapasztalat- és élményszerző sétáit az óvoda utcáján túl, a falu közvetlen környezetében szervezze meg. Törekedjen a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az évszakok szépségét, jelenségeit, az időjárás változásait.

Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvónő segítségével.

Nézegessenek képeket családokról. A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat.

Látogassanak el a szelektív hulladékgyűjtőhöz, beszélgessenek a környezet védelmének fontosságáról.

A gyermekek látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőbe, üzletkebe, intézményekbe. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy- és teherszállító járműveket. Ismerjék meg az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat. Télen etessék és figyeljék meg a madarakat. A téli időszakban tegye lehetővé az óvónő, hogy a gyermekek 10-15 perces videofelvételt nézhessenek meg a vadállatok életéről.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét. Figyeljék meg az évszakok szépségét, a színek árnyalatát, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a

növények fejlődési feltételeit. Csíráztassanak, ültessenek növényeket. A gyermekek ismerjenek meg gyógyfüveket, mezei virágokat, vadon termő ismertebb növényeket.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját, lehetőség szerint látogassanak el egy-egy szülő munkahelyére.

A természet kincseit őrző sarokban helyezték el a gyermekek az összegyűjtött anyagokat, s amit lehet, hasznosítsanak. Az évszakokat bemutató tábla mellett legyen napszak-bemutató tábla is, amit a gyermekek önállóan kezelnek.

Látogassanak el néhány –a közelben található- középületbe. Figyeljék meg az ott látható jelképeket, a magyar zászlót, címert, a nemzeti ünnepek során halljanak a szülőföldről, nemzeti jelképekről, hagyományokról, szokásokról.

Legyen sok ismeretük a szárazföldi-, vízi-, légi közlekedésről.

Látogassák meg környezetük háziállatait, figyeljék meg, hol élnek. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját.

A gyermekeknek legyen lehetősége –érdeklődésük szerint- többször megnézni az állatokról szóló videofelvételeket.

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében /szemetes használat, levélsérés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása/.

Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma. Mindezekkel elősegítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását.

Spontán helyzetek kihasználása matematikai tapasztalatszerzésre, ezek tevékenységekben való alkalmazásának lehetőségei

A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat változatos módon, a közvetlen környezetükben fellelhető térbeli kiterjedésekről. Ismerkedjenek a környezetükben lévő tárgyakkal, személyekkel, jelenségekkel. Ezeket hasonlítsák össze, csoportosítsák adott tulajdonságok szerint. Alkossanak egyénileg, vagy adott szempontok szerint sorozatokat. Végezzenek összehasonlításokat, becsléseket a különböző hosszúságok, magasságok, területek, térfogatok, űrtartalmak, tömegek kapcsán. A szabad játék során, irányított játékos tevékenységek végrehajtása közben ismerkedjenek meg a tő- és sorszámnevekkel, végezzenek el egyszerű és érdeklődésüknek megfelelő feladatokat (pl. két különböző mennyiség, vagy kiterjedés egyenlővé tétele, egy adott mennyiségnél kevesebb, vagy több létrehozása, stb.) Szerezzenek geometriai tapasztalatokat az építőjáték során, barkácsolásban a felhasznált eszközök forma- és méret szerinti összehasonlításával, séták és kirándulások alkalmával a természet adta lehetőségek megfigyelésével. Az alkotó-alakító tevékenységekhez használt eszközök megmunkálásával (pl. agyag, gyurma, homok, föld, stb.) is bővíthető a gyermekek geometriai tapasztalása. Séták, kirándulások alkalmával, de a közvetlen környezetükben is sokféle lehetőséget használjunk fel arra, hogy a gyermekekkel észrevetessük a formák szabályosságát, avagy szabálytalanságát.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztályban mikro-csoportban történik, közvetlen tapasztalat- és élményszerző megfigyelések és séták alakalmával.

Az óvónő igyekezzen a környezeti témák tervezésével egyidejűleg a matematikai tapasztalatszerzés lehetőségeit is átgondolni, és a szükséges feltételeket biztosítani a gyermekek számára. Tartsa szem előtt az életkori sajátosságokat, a gyermekek fejlettségi szintjét a fejlesztés tervezése során. Az 5-6-7 éves gyermekek számára szervezzen olyan

játékos keretek között zajló tevékenységeket, amelyek az ismeretek átfogó rendszerezését is szolgálják.

Évszakonként szervezzen az óvónő nagyobb kirándulást a gyermekek számára a közeli erdőbe, dombos vidékre. A kirándulásra vigyenek magukkal tizórait is, hátizsákban a különböző megfigyelésekhez szükséges eszközöket.

Az évszakokhoz és ünnepkörökhöz kapcsolódó ünnepeink, hagyományaink:

Idősek napja (nagy csoport műsora)

Mikulás (ajándékozás, bábjáték)

Adventi készülődés, Karácsony (ajándék és díszek készítése, fenyőfa díszítése, ajándékozás)

Farsang (teremdíszítés, álarcok stb. készítése, Farsangi ünnepség jelmezes felvonulással)

Húsvét (díszítés, tojásfestés, bábjáték)

Anyák napja (ajándék készítés, ünnepi műsor kis, középső és nagycsoportban)

Évzáró (ünnepség középső és nagy csoportban, nagyok búcsúztatása)

Gyermeknap (kézműves és sport programok, játékok)

Nemzetiségi nap (kézművesség, népi játékok, táncok)

Kirándulás (középső és nagycsoport közös buszos kirándulása)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét.
- Tudják születésük helyét és idejét.
- Ismerik a nemzeti jelképeket (zászló, címer), tisztelik és részt vesznek helyi ünnepélyeken, hagyomány ápoló programokon.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, szín, forma szerint. Egyenlővé tudnak tenni két különböző mennyiséget, létre tudnak hozni többet, vagy kevesebbet egy adott mennyiséghez képest, 10 alatt. Ismerik és tudják használni a sorszámokat 10 –ig.
- Ismerik a térbeli kiterjedéseket, azokból képesek sorozatot alkotni.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a névutók kifejezéseit.
- Felismerik és megnevezik a legegyszerűbb síkmértani és geometriai formákat, tudják azok jellegzetes tulajdonságait.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük.

4.8. DEUTSCHSPRACHIGE ERZIEHUNG NÉMET NEMZETISÉGI NEVELÉS

Unsere Grundziele: /Alapvető céljaink:

Die Erkennung, das Erlernen der Sprache und Kultur der Nationalität, die Vererbung, und Entwicklung der kulturellen Bräuche.

A német nemzetiség nyelvének, kultúrájának megismerése, elsajátítása, a kulturális hagyományok átörökítése, fejlesztése.

Allgemeine Erziehungsaufgaben / Általános nevelési feladataink

Die Aufgaben der moralisch-sozialischen Gefühlformung

Az erkölcsi-szociális érzelmek alakításának feladatai

-Das Interesse wecken für die Kultur, Traditionen, Bräuche der deutschen Nationalität. Die Bekanntmachung all denen auf kindliche Eigenart, nach eigenem Entwicklungsstand entsprechend.

-A német nemzetiség kultúrája, hagyományai, szokásai iránti érdeklődés felkeltése, az ezekkel való megismerkedés az óvadás gyermekek életkori sajátosságainak, és egyéni fejlettségi szintjének megfelelően.

-Die Kindergärtnerin soll zur Lebensart, zur Kultur verbundene Bräuche und Sitten der Nationalität pflegen, weiterentwickeln. Sie soll helfen die Nationalitätenidentität zu entstehen, zum Innere werden.

- Az óvónő ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat, segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását, belsővé válását.

DER RAHMEN DER ERZIEHUNG /A NEVELÉS KERETE

Das Formen der gesunden Lebensart /Az egészséges életmód alakítása

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

Az óvodapedagógus feladatai:

Das Sichern der nationalitätensprachliche Kommunikation bei den Kinderbetreuung teilnehmenden Erwachsenen.

A gyermekek gondozásában résztvevő felnőttek nemzetiségi nyelvi kommunikációjának biztosítása.

Das Sichern der sprachliche Kommunikation in der Kinderbetreuung teilnehmenden Erwachsenen

A gyermekek gondozásában részvevő felnőttek nemzetiségi nyelvi kommunikációjának biztosítása.

Das Sichern der Möglichkeiten während der Betreuung, dass die Kinder im Zusammenhang grundlegende Tätigkeiten mit Ausdrücken, Bitten, Anweisungen bekannt werden. In den immer zurückkehrenden Sprachsituationen sollen die Kinder die öfters vorkommenden Gegenstände der Selbstbedienung, Körperpflege, Mahlzeit, Bekleidung auf der

Nationalitätensprache bekennen. Bekanntmachung der öfters vorkommenden Begriffen, Bitten, Anweisungen während Bewegung, Turnen.

A gondozási feladatok ellátása közben biztosítsunk lehetőséget a gyermekek számára, hogy megismerkedhessenek az alapvető, e keretek közé tartozó tevékenységformákkal összefüggő kifejezésekkel, kérésekkel, utasításokkal. Az állandóan visszatérő kommunikációs helyzetekben ismerjék meg a nemzetiségi nyelven az önkiszolgálás, testápolás, étkezés, öltözködés során leggyakrabban előforduló eszközök, tárgyak nevét. Ismerkedjenek meg a mozgás, testedzés kapcsán leggyakrabban használt kifejezésekkel, kérésekkel, utasításokkal.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- Die Kinder verstehen und benutzen auch auf der Nationalitätensprache die Ausdrücke, Bitten im Zusammenhang mit Körperpflege, Bekleidung, Mahlzeit, Bewegung, und können die Bitten auch erfüllen.
- *Megértik és használják nemzetiségi nyelven is a testápolás, öltözködés, étkezés, mozgás kapcsán megismert kifejezéseket, kéréseket, azokat eleget tudnak tenni. Megtudják nevezni az ezekkel a tevékenységekkel összefüggő eszközöket, használati tárgyakat.*
- Sie sind fähig auf der Nationalitätensprache ertönten Fragen beantworten, die Sprache dazu selbst auszuwählen.
- *Képesek a nemzetiségi nyelven elhangzott kérésekre válaszolni – a válaszadáshoz a nyelvet maguk választják meg.*

Die Erziehung der Gefühle, das Sichern der Sozialisierung

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása

Die Aufgaben der Kindergärtnerin:

Az óvodapedagógus feladatai:

Die Verstärkung gemeinschaftlichen Bräuche auch im Bereich der Nationalitätensprache.

A közösségi szokások megerősítése a nemzetiségi nyelvi nevelés területén is.

Die Verstärkung der gemeinschaftlichen Bräuche im Bereich der Nationalitätensprache

A közösségi szokások megerősítése a nemzetiségi nyelvi nevelés területén

Die Kindergärtnerin soll mit den Kindern die gründliche Bitten, Begrüßungs-, und Höflichkeitsformen bekanntmachen. Um all das in verschiedenen Tätigkeiten zu üben, soll sie natürliche Sprechsituationen schaffen. Das Gefühl gemeinschaftlicher Verbundenheit verstärken die verschiedene Gruppenfeste, Bräuche, Geburtstagsbegrüßungen, u.s.w., an dem die Kinder sich auch auf der Nationalitätensprache offenbaren sollen. Die Pflege nach Lebensalter gerichteten Bräuche, die Bekanntmachung mit denen hilft die Nationalitätenidentität begründen, alte Werte zu schätzen. Wichtig ist, dass die Kindergärtnerin ein positives Beispiel für den Kindern zeigen soll.

Ismertesse meg az óvónő a gyermekeket a nemzetiség nyelvén az alapvető kérések, köszönési formák, udvariassági kifejezések alkalmazásával. Teremtsen természetes beszédhelyzeteket ezek gyakorlására a különböző tevékenységek végzése folyamán. A közösség összetartozásának érzését erősítik a különböző csoport ünnepélyek, szokások, születésnapi

köszöntések, stb., melyeken a gyermekek a nemzetiség nyelvén is nyilvánuljanak meg. A hagyományok életkorhoz igazodó ápolása, az azokkal való ismerkedés segít megalapozni a nemzetiségi identitástudatot, a régi értékek megbecsülését. Fontos, hogy ebben az óvónő pozitív példát mutasson a gyermekek számára.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters. A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- Die Kinder kennen und benutzen gründliche Höflichkeitsformen, Bitte-Dankformen, können der Tageszeit entsprechend grüßen, auch auf der Nationalitätensprache.
- *A gyerekek ismerik és használják az alapvető udvariassági kifejezéseket, kére-
köszönet formáit, tudnak a napszakoknak megfelelően köszönni a nemzetiségi nyelvén is.*
- Sie kennen einander den Namen, das Kindergartenzeichen, können sich auf der Nationalitätensprache vorstellen.
- *Ismerik egymás nevét, óvodai jelét, betudnak mutatkozni a nemzetiség nyelvén.*
- Auf den gemeinsamen Festen, bei Geburtstagsbegrüßung offenbaren sie sich auch auf der Nationalitätensprache.
- *A közös ünnepélyeken, a születésnap köszöntésben a nemzetiség nyelvén is megnyilvánulnak.*

DER INHALTLICHER RAHMEN DES PROGRAMMS A PROGRAM TARTALMI KERETE

Das Pflegen der Nationalitätenbräuche, der Traditionen. Hagyomány ápolás, népszokások

Die Kindergärtnerin soll das Millieu erschaffen, in dem von ersten Blick des Kindergartenbetretens an die Traditionspflege ein organisches Teil in der Erziehung ist. So lebt die Volkskultur weiter mit der modernen Welt legierend, auch die heutigen Kinder finden drinnen die Schönheit, Freude, und Nachfolgung. Die Volkskultur vererbt sich von Kind-zu Kind, von Kindergärtnerin-zu Kindergärtnerin, von Mund-zu Mund. Die Kindergärtnerin soll das Kindervolklor kennen und lieben, soll damit identisch werden. Sie soll die Abstammung, das Wesen, die Symbole der Volksbräuche kennen. Sie soll ins Handwerken bewandert sein, soll Volksspiele, Volksmärchen, Volkslieder kennen. Soll von der örtlichen Nationalitätentradition sammeln und schöpfen.

Az óvónő teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, és a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és a követendőt. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról-szájra hagyományozódik. Az óvónő ismerje és szeresse a gyermekfolklor, legyen képes azzal azonosulni. Ismerje a népszokások eredetét, lényegét, jelképeit. Legyen jártas a kézművességben, ismerjen népi játékokat, népmeséket, népdalokat. Gyűjtsön és merítsen a helyi nemzetiségi hagyományokból. Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezessen be, amelyhez az óvónő a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítsa a változatos tevékenységeket. A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés tegye örömtelivé, izgalmassá a várakozás

időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt se legyen erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Im Bereich der nationalitäten Spracherziehung:

Nemzetiségi nyelvi nevelés területén:

- Das Warten auf dem Nikolaus, die Adventsvorbereitung, Weihnachten, die Bekanntmachung mit den Osterbräuchen, dessen Erscheinung im Spielen, mit Lieder, Tänze, Gedichten, Reimen.
- *A mikulásvárás, adventi készülődés, karácsony, húsvét szokásaival való ismerkedés, azok megjelenítése játékokban, dallal, tánccal, verssel, mondókákkal.*
- Auf die Feste typische Geschenke, Dekoration basteln, erforschend und benutzend dazu alte Gegenstände. Bräuche hervorrufen durch alte Fotos, durch Erzählung älterer Menschen.
- *Az ünnepekre tipikus ajándékok, dekorációk elkészítése, felkutatva és felhasználva hozzá régi eszközöket, tárgyakat. Régi fényképek alapján, idős emberek által elmesélve szokás felidézés.*
- Bauernarbeitbeobachtung, das Bekanntmachen alter Tätigkeiten (z.B.: das Stricken, das Korbflechten, das Maisabschälen, das Töpfern, u.s.w.), die noch aufzufinden sind im Dorf.
- *Mezőgazdasági munkák megfigyeltetése, régi tevékenység formák megismertetése (pl.: kötés, kosárfonás, kukoricafosztás, korongozás, stb.) amelyek még fellelhetők a településen.*

DIE TÄTIGKEITSFORMEN DES PROGRAMMS A PROGRAM TEVÉKENYSÉG FORMÁI

Das Spiel /A játék

Die Aufgaben der Kindergärtnerin: /Az óvodapedagógus feladatai:

Das Erschaffen spontane und organisierte Lehrpositionen für Systematisierung, Erweiterung, Verstärkung der Kenntnissen. Auf Nachmachung und auf Erfahrung gebautes Kenntniserwerb zwischen spielerischen Rahmen, in nationalitätensprachige Atmosphäre. *Spontán és szervezett tanulási helyzetek megteremtése az ismeretek rendezésére, bővítésére, megerősítésére. Utánzásra, tapasztalásra épülő ismeretszerzés játékos keretek között nemzetiségi nyelvi légkörben.*

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

- Am Ende des Kindergartenalters verstehen und benutzen die Kinder die mit spielen zusammenhängenden, einfachsten, am meisten ertönten Bitten, Anweisungen, Ausdrücken auf der Nationalitätensprache.
- *Az óvodáskor végére a gyermekek megértik és használják a legegyszerűbb, leggyakrabban elhangzó játékkal kapcsolatos kéréseket, utasításokat, kifejezéseket a nemzetiség nyelvén.*
- Sie kennen und benennen im Gruppenzimmer vorkommende Spielsachen auch deutsch.
- *Ismerik és megnevezik a csoportszobában előforduló játékeszközöket németül is.*
- Auf die Fragen der Kindergärtnerin sind sie fähig auf einfachsten Zwiegespräch, im gewohnten Sprechsituationen bekanntlich, wählen die Sprache des Antwortens selbst aus.

- *Képesek egyszerűbb párbeszédre az óvónő kérdéseire válaszolva, a megszokott beszédhelyzetekben, a válaszadás nyelvét egyénileg megválasztva.*
- *Sie sind fähig eigene und literarische Erlebnisse erscheinen lassen, mit vorhandenen, oder gemeinsam anfertigten Handpuppen auf der Nationalitätensprache.*
- *Képesek megjeleníteni saját, vagy irodalmi élményeiket a meglévő, vagy közösen elkészített bábok felhasználásával a nemzetiség nyelvén.*

Gedicht, Märchen, dramatische Spiele

Vers, mese, dramatikus játék

Ziel der Tätigkeit: /A tevékenység célja:

Aus dem nationalitäten Kulturschatz solche Gedichte, Märchen, Reime wählen, die zu der kindliche Phantasie nahe bringend sind, die die Gestaltung der Nationalitätenidentität formen. *A német nemzetiség kultúra kincséből olyan versek, mesék, mondókák válogatása, amelyek a gyermeki képzeletvilághoz közel hozhatók, amelyek formálják a nemzetiségi identitástudat alakulását.*

Die Aufgaben der Kindergärtnerin: /Az óvodapedagógus feladatai:

Entwicklung der Sprachfähigkeit der Kinder mit Hilfe des Gedichtes, des Märchens, der dramatischen Spiele –auch auf der Nationalitätensprache.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése a vers, mese, dramatikus játékok segítségével-nemzetiségi nyelven is.

Die Entwicklung der kindlichen Sprachfähigkeit mit Gedichten, Märchen, und dramatische Spielen

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal

Die Kindergärtnerin soll sich streben die Interesse gegen die Nationalitätensprache zu erregen, durch Bekanntmachen leicht aussprechende Reime, Auszählreime, zeitgemäße Gedichte. Beim Auswählen der Reime, Gedichte ist wichtiger Standpunkt, dass sie illustrativ, kindnahe Themen erscheinend sein sollen, zur kindlichen Gefühlen nahe stehen. Die zeitgemäße Gedichte sollen sich zur Feste, zur Jahreszeiten gegebene Aktualität verbinden. Das Üben soll in kleineren Gruppen geschehen, dass die Kindergärtnerin auch auf die richtige Aussprache aufmerksam sein kann. Das Üben der schönen und richtigen Aussprachung, aus der Sprache kommenden typischen Vokale, den Tonrhythmus grundiert sie auf die Nachmachung, Vorbildverfolgung. Sie soll den Kindern mit einige örtlich gesammelten, ihren Entwicklungsstand entsprechenden Reim, Schlaflied, Reitreim, Schaukelreim in Schoß, Auszählreim, Gedicht bekanntmachen. Sie soll einige bekanntlichsten Märchen des deutschen Volksmärchenschatzes in kurzer, handelnder, zwiegeschprächiger Format vortragen, abwechslungsreiche, bildliche Illustrierung benutzend für den Kindern, mit dem Ausnutzen des leichteren Verstehens, der mehrkanaligen Befestigung. Sie soll mit Handpuppen, mit Puppenspiel das Interesse der Kinder erwecken, damit die Gelegenheit der freudenvolle und befreite Übung sichert ist. In jeder Gruppe soll eine ausgewählte Handpuppe sein, die eine typische Figur zur nationalitätensprachliche Erziehung sein wird, die zur Hilfe steht der Gruppe bei der spielerischen Sprachübung.

A óvónő törekedjen a német nyelv iránti érdeklődés felkeltésére, a könnyen kiejthető mondókák, kiszámolók, alkalomszerű versek megismertetésén keresztül. A mondókák, versek kiválasztásában fontos szempont, hogy azok szemléltethetőek gyermek közeli témát

megjelenítők legyenek, álljanak közel a gyermekek érzelm világához. Az alkalomszerű versek kapcsolódjanak egy-egy ünnephez, az évszakok adta aktualitásokhoz. A gyakorlás kisebb csoportokban történjenek, hogy az óvónő a helyes kiejtésre is figyelmet tudjon fordítani. Az utazásra, mintakövetésre alapozza a gyakorlást, a szép és helyes kiejtést, a nyelv sajátosságaiból adódó jellegzetes hangzókat, a hanglejtést. Ismertesse meg a gyermekekkel néhány helyi gyűjtésű, fejlettségi szintjükkel megfelelő mondókát, altatót, lovagoltatót, ölbeli ringatót, kiszámolót, verset. A német népmesekincs néhány legismertebb meséjét rövid, cselekményes, párbeszédes formában adja elő, változatos képi szemléltetést alkalmazva a gyermekek számára. A könnyebb megértés, többcsatornás rögzítés kihasználásával. Bábok, bábozás alkalmazásával biztosítsa a gyermekek érdeklődésének felkeltését, az örömteli és felszabadult gyakorlás lehetőségét. Legyen minden csoportban egy-egy kiválasztott báb, mely jellegzetes figurája lesz a nemzetiségi nyelvi nevelésnek, amely segítségére lesz a csoportnak a játékos nyelv gyakorlásban.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters **A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén**

- Die Kinder wiederholen mit Freude, und befreiend die auf der Nationalitätensprache erkannte Reime, Auszahl-, Schlaf-, Wiegenreime, Gedichte.
- *A gyermekek örömmel és felszabadultan ismételtetik a nemzetiség nyelvén megismert mondókákat, kiolvasókat, altatókat, ringatókat, verseket.*
- Sie können 10-12 Reim, 12-14 zum Fest, oder Jahreszeit verbundenes Gedicht auf der Nationalitätensprache vortragen.
- *El tudnak mondani 10-12 mondókát, 12-14 ünnephez vagy évszakhoz kapcsolódó verset a nemzetiség nyelvén.*
- Sie verstehen die Handlung der einfachsten Märchen mit bildliche Illustration, oder mit Puppenspiel begleitend, können es nachfolgen.
- *Megértik a képi szemléltetéssel együtt, vagy a bábozással kísért egyszerűbb mese cselekményét, tudják azt követni.*
- Sie sind fähig klar und richtig die Vokale, Wörter, Ausdrücke aussagen beim Vorführen der deutschsprachigen Reimen, Gedichten.
- *Képesek tisztán és helyesen ejteni a hangzókat, szavakat, kifejezéseket a német nyelvű mondókák, versek előadásakor.*

Lieder, Spiellieder, Musikhören **Ének, énekes játékok, zenehallgatás**

Die Aufgaben der Kindergärtnerin: /Az óvodapedagógus feladatai:

Entwicklung der Sprachfähigkeit der Kinder mit Reimen, mit Kinderlieder, und mit den musikalischen Entwicklungsspielen –auch auf der Nationalitätensprache.
A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal – nemzetiségi nyelven is.

Die Kindergärtnerin soll bei der Auswahl des musikalischen Materials, in der Entwicklung musikalischer Fähigkeiten die oben formulierte, abgeschriebene Gesichtspunkte nachfolgen. Wichtig ist immer auf das Lebensalter, und auf den individuellen Entwicklungsstand der

Kinder beachten. Die Kindergärtnerin soll die Aufmerksamkeit der Kinder gegen die deutschen Kinderlieder mit typischer Melodie, mit eigenartigem Spiel erregen. Sie soll die Kinder mit dem örtlich gesammelten Lieder, und Spiele bekanntmachen, beachtend ihre Altersgruppe. Die Kindergärtnerin soll die Kinder zum gemeinsamen, und fröhlichen Gesang antreiben. Sie soll die Bedingungen des nachmachunggrundiertes, in kleineren Gruppen geschehendes spielen, singen erschaffen, wegen die Möglichkeit selbstvergessene Übung den Kindern zu sichern. Sie soll die Kinder neben mit Spiel-, mit abwechslungsreiche Bewegungen begleitende Lieder, auch zur aktuellen Festen, Jahreszeiten verbundene Lieder bekanntmachen. Die Entwicklung der musikalischen. Fähigkeiten, und Bewegungskultur soll auch immer in der Nationalitätenerziehung anwesend sein, die Kindergärtnerin soll auch dadurch die Möglichkeit benutzen um den Wortschatz zu erweitern. Die Kinder sollen die spezielle Ausdrücke der musikalischen Entwicklung stufenweise, an die Handlung befestigt erkennen, den Bitten entsprechend mit Nachmachung üben. Die Kinder sollen durch Musikhören nationalitätensprachiger Lieder Erlebnisse erfahren. An erster Stelle soll das Gesang der Kindergärtnerin sein. Die Kindergärtnerin soll die Kinder mit deutschen Lieder, und Spiele bekanntmachen, die mit ihrem Klang, Rhythmus, und Motivbetonung typisch sind. Auch in diesem Bereich -besonders bei jüngeren Kindern- soll alltägliche Freudenquelle das Schoß-, Klatsch-, Reiten-, und Wiegenspiel sein. Die Kindergärtnerin soll im ausgewählten Material auch örtlich gesammelte Lieder und Spiele vorkommen lassen.

A zenei anyag kiválasztásában, a zenei képesség fejlesztésben az óvónő kövesse az előzőekben megfogalmazott és leírt szempontokat. Mindig fontos figyelembe vennie a gyermekek életkorát, egyéni fejlettségét. Keltse fel a gyermekek érdeklődését a jellegzetes dallamú, sajátos játéku német gyermekdalok iránt. Ismertessen meg a gyermekekkel helyi gyűjtésű gyermekdalokat, gyermekjátékokat is, figyelembe véve a korcsoportjukat. Ösztönözze az óvónő a gyermekeket közös, örömteli éneklésre. Az utánzáson alapuló, kisebb csoportokban történő játszás, énekelgetés feltételeinek megteremtésével biztosítson önfelelt gyakorlási lehetőséget a gyermekek számára. A játékkal, változatos mozgással kísért dalok mellett ismerkedjenek meg a gyermekek az aktuális ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó dalokkal is. A zenei képességek - , a mozgáskultúra fejlesztése a nemzetiségi nevelésben is állandóan legyen jelen, használja ki az óvónő ezen keresztül a lehetőséget a szókincs bővítésére is. A cselekvésekhez kapcsolva ismerjék meg a gyermekek fokozatosan a zenei képességfejlesztések speciális kifejezéseit, a kéréseknek megfelelően utánzással végezzék a gyakorlást. Szerezzenek élményeket a gyermekek a nemzetiségi nyelven elhangzó dalokról zenehallgatás során. Legyen ez elsősorban az óvónő éneke. Ismertesse meg az óvónő a gyermeket jellegzetes német dalokkal, énekes játékokkal, amelyeket hangzásuk, ritmusuk, a motívumok hangsúlya tesz jellegzetessé. Legyen e területen is mindennapi örömforrás – főleg a kisebb gyermekekkel játszott – ölbeli játék, lovagoltató, tapsoltató, ringató. Szerepeltessen az óvónő a kiválasztott anyagban helyi gyűjtésűeket is.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Die Kinder singen, spielen fröhlich, und befreiend die auf der Nationalitätensprache erlernte Lieder, Kreisspiele.
- *A gyermekek örömmel és felszabadultan éneklük, játszzák a nemzetiség nyelvén tanult dalokat, énekes játékokat.*
- Während der Entwicklung musikalischer Fähigkeiten verstehen sie die auf der Nationalitätensprache ertönten Ausdrücke, Bitten, Anweisungen, können die erfüllen (z.B.: Hören-, Rhythmusentwicklung, u. s. w.).

- *A zenei képesség fejlesztés során megértik a nemzetiségi nyelven elhangzó kifejezéseket, kéréseket, utasításokat, azoknak eleget tudnak tenni (pl.: hallásfejlesztés, ritmusérzék fejlesztés, stb.).*
- Die Kinder kennen 20-25 Spiellieder, 8-10 zeitgemäÙige Lieder, können die auch selbstständig vorsingen.
- *A gyerekek ismernek és önállóan is eltudnak énekelni 20-25 énekes játékot, 8-10 alkalomhoz illő dalt.*
- Sie hören mit Freude den auf deutscher Sprache ertönten Gesang der Kindergärtnerin, das Musikhören, das Instrumentspiel der Kindergärtnerin bereitet ihnen ein Erlebnis.
- *Örömmel hallgatják az óvónő német nyelven elhangzó énekét, élményt jelent számukra a zenehallgatás, az óvónő hangszeres játéka.*

Zeichnen, Modellieren, Handarbeit / Rajzolás, mintázás, kézimunka

Ziel der Tätigkeit: Die Bekanntmachung der eigenartiger Raum-, Form-, Farbenwelt der Nationalitätenkultur, entsprechend dem Entwicklungsstand der Kinder. Das Schaffen des Kindes baut sich auf Reichtum des inneren Bildes.

A tevékenység célja: *A gyermekek megismertetése fejlettségi szintjükhöz igazodó mértékben a nemzetiségi kultúra sajátos tér-, forma-, színvilágával. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.*

Aufgaben der Kindergärtnerin: / Az óvodapedagógus feladatai:

Die Kindergärtnerin soll während der verschiedenen schöpferisch-gestalterischen Tätigkeiten den Kindern die Namen der verwendeten Materialien, Mitteln, und die technischen Verfahren in der Nationalitätensprache benennen. In diesem Erziehungsbereich gibt es gute Möglichkeiten, dass die Kinder in den natürlichen Alltagssituationen Farben, Formen, Maße in der Nationalitätensprache spielend kennenlernen. In Micro-Gruppen kann die Kindergärtnerin die individuelle Sprachentwicklung, den richtigen, und schönen Ausdruck besser berücksichtigen.

Sie soll sich danach streben, dass die Ausdrücke der schöpferisch-gestaltenden Tätigkeiten stufenweise in den aktiven Wortschatz eingebaut werden.

Beim planen soll die Kindergärtnerin die Handwerkertechniken der Nationalitäten einbauen, den Entwicklungsstand der Kinder entsprechend ihnen bekanntmachen. Z.B.: Töpfern,weben-spinnen, Figuren machen aus Stroh, Maisstroh, Lebkuchen backen, verzieren mit typischen Motiven, u.s.w. Wenn es möglich ist, soll die Kindergärtnerin mit den älteren Kinder die Werkstatt der Handwerker, Ausstellungen, und Museen besuchen.

A különböző alkotó- alakító tevékenységek végzése közben az óvónő ismertesse meg a gyermekeket a felhasználásra kerülő anyagok, eszközök nemzetiségi nyelven történő megnevezésével, a technikai eljárásokra vonatkozó kifejezésekkel. E nevelési terület különösen jó lehetőségeket kínál, hogy a gyermekek természetes helyzetekben, játszva megismerkedjenek a színek, formák, méretek német nyelvű megfelelőivel. A mikro - csoportos szervezeti formában az óvónő jobban figyelemmel tudja kísérni a gyermekek egyéni beszédfejlődését, a helyes és szép kiejtést. Törekedjen arra, hogy az alkotó-alakító tevékenységek kapcsán használt tevékenységek fokozatosan beépüljenek a gyermekek aktív szókincsébe. Az óvónő a tervezés során vegye figyelembe, és építse be a nemzetiségre jellemző sajátok alkotói technikákat, azokat a gyermekek fejlettségi szintjén ismertesse meg velük. Pl.: agyagozás, szövés-fonás, szalma- és csuhéfigurák készítése, mézeskalács sütése, díszítése

jellegzetes motívumokkal, stb. Amennyiben lehetőség van rá, a nagyobb gyermekeket vigye el az óvónő a nemzetiségi kultúrát megjelenítő tájjellegű kiállításra, múzeumba.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters **A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén.**

- Die Kinder kennen und verstehen die meist gebrauchten schöpferisch-gestalterischen Tätigkeiten, Namen der Materielien und Mitteln auf der Nationalitätensprache.
- *A gyermekek ismerik és megértik az alkotó-alakító tevékenységek során leggyakrabban használt anyagok, eszközök nevét a nemzetiség nyelvén.*
- Sie verstehen die technischen Verfahren, die benutzten Bitten, und Anweisungen, können denen auch nachkommen.
- *Megértik az eszközök, technikai eljárások kapcsán megismert kérések, utasítások kifejezéseit nemzetiségi nyelven, azoknak eleget tudnak tenni.*
- Sie können öfters gebrauchten Farben, Formen und einfache Maßvergleiche in der Nationalitätensprache nennen.
- *Meg tudják nevezni a leggyakrabban használt színeket, formákat, egyszerűbb mértékbeli összehasonlítások nemzetiségi nyelvi megfelelőjét.*
- Sie bemerken und erkennen die Schönheiten in den verschiedenen Volkswerken, sie haben die Fähigkeit bewundern, und neugierig zu sein gegen den Werken, Schöpfer.
- *Észreveszik és elismerik a szépet a különböző népi alkotásokban, megvan bennük a rácsodálkozás, a kíváncsiság képessége az alkotások és készítőik iránt.*

Die Bewegung, Bewegungsspiele / Mozgás, mozgásos játékok

Ziel der Tätigkeit: Die nationalitäten Spracherziehung der Kinder mit Ausnutzung natürlichen Situationen der Bewegung und Bewegungsspiele.

A tevékenység célja: *a gyermekek nemzetiségi nevelése a mozgás, a mozgásos játékok adta természetes helyzetek kihasználásával.*

Aufgaben der Kindergärtnerin: /Az óvodapedagógus feladatai:

Die Kindergärtnerin soll auch während den mit Musik und Bewegung vergleichenden Minuten die vorgezeigten Bewegungen in der Nationalitätensprache benennen. Es ist wichtig, dass sie das Lebensalter der Gruppe, und den sprachlichen Entwicklungsstand der Kinder berücksichtigt. Sie soll die Bezeichnungen der am häufigsten vorkommenden Großbewegungen, Richtungen, Stellungen, Haltungen auch in der Nationalitätensprache bekanntmachen, sowie auch den Namen zur Bewegungen benutzenden Mitteln. Die sprachliche Ausdrücke sollen immer mit Bewegungen und Übungen begleitet werden, die sollen für die Kinder eindeutig, und anschaulich sein. Die Kindergärtnerin soll sich in der Sprachentwicklung streben, dass die am häufigsten vorkommenden Ausdrücke, Anweisungen in den aktiven Wortschatz der Kinder immer mehr eingebaut werden sollen. Sie soll stufenweise, einmal in der Woche für die 5-6-7-jährigen Kinder die Einsprachigkeit in den musikalisch-beweglichen Minuten sichern. Sie soll die Kinder mit einfachen Anweisungen bekanntmachen, z. B.: das Gehen in Bewegung setzen - anhalten, Umdrehungen im Raum.

Az óvónő a zenés-mozgásos percek megszervezése során fokozatosan kísérje nemzetiségi nyelven is a megjelenített, bemutatott mozgásokat. Igen fontos, hogy e terv szerű folyamatban szem előtt tartsa a nyelvhasználat mértékét, azt az adott gyermekcsoport életkora, beszédfejletési- és nyelvi szintje határozza meg. Ismertesse az óvónő a leggyakrabban

előforduló nagymozgások nemzetiségi nyelvi megfelelőjét, a mozgás során előforduló térirányokat, állásokat, kartartásokat, a játékos mozgásokhoz használt eszközök nevét. A nyelvi kifejezéseket mindig mozgás, gyakorlás kísérfje, amely legyen egyértelmű, szemléletes a gyermekek számára. Törekedjen az óvónő a nyelvi fejlesztésben arra, hogy az ismertetett, leggyakrabban elhangzó kifejezések, utasítások mind inkább beépüljenek a gyermekek aktív szókincsébe. Az 5-6-7 éves korosztály számára heti egy alkalommal fokozatosan biztosítsa az egynyelvűséget a zenés-mozgásos percekben. Ismertessen meg a gyermekekkel alapvető utasításokat. Pl.: a járás elindítására, megállítására, térben való fordulásokra.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

-Die Kinder verstehen die zu den gut bekannten Bewegungen geknüpften, am häufigsten betonten Ausdrücke auf der Nationalitätensprache, sie können die Bitten, und Anweisungen erfüllen.

- *A gyermekek a jól ismert mozgásokhoz kapcsolt, leggyakrabban elhangzó nemzetiségi nyelvi kifejezéseket megértik, a kéréseknek, utasításoknak eleget tudnak tenni.*

-Sie kennen den Namen zur Bewegung verwendeten Mitteln, können diese auch auf der Nationalitätensprache benennen.

- *Ismerik és meg tudják nevezni a mozgásos játékokhoz leginkább használt eszközök nevét a nemzetiség nyelvén.*

-Sie sind fähig sich auf einer deutschsprachigen Bitte, Anweisung im Raum zu orientieren.

- *Német nyelvű kérésre, utasításra is képesek a térben tájékozódni.*

Die Umwelt tätig beliebt machen / A környezet tevékeny megszerettetése

Ziel der Tätigkeit: Die Bekannt-, Liebtmachung, die Verteidigung der Schätze örtlichen Traditionen, Volkstraditionen, der Bräuche, Familien- und gebrauchsgegenständlicher Kultur. Das Sichern der Erfahrungsbedingungen zu erwerben auch auf der Nationalitätensprache, entsprechend des Lebensalters, und Entwicklungsstandes der Kinder.

A tevékenység célja: *a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a családi, tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, megszerettetése, védelme. A tapasztalat szerzés feltételeinek biztosítása nemzetiségi nyelven is, a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének szem előtt tartásával.*

Die Aufgaben der Kindergärtnerin: / Az óvodapedagógus feladatai:

Die Kindergärtnerin soll die Erfahrungsmöglichkeiten der Kinder parallel ungarisch und deutsch organisieren. Das Erlebnis der ungarischen Erfahrungs- und Kenntniserwerbungen soll die nationalitäten Sprachentwicklung grundieren, und vorangehen. Die Kindergärtnerin soll die nationalitäten Sprachentwicklung mit Absicht des Lebensalters, sprachlicher Entwicklungsstand, und Kenntnissen der Kinder planen. Sie soll sich streben, dass der aktiver Wortschatz so breit wie möglich erweitert wird, denn dieses Erziehungsfeld bietet abwechslungsreiche Gelegenheiten zur Sprachentwicklung.

Die Kinder sollen in folgenden Themekreisen Ausdrücke kennenlernen: die Einrichtung der näheren Umgebung, Spielzeuge, Fahrzeuge, die Familie, Familienmitglieder, Berufe. Die typische Kennzeichen der Jahreszeiten, im Zusammenhang mit den Pflanzen, Früchten, Gemüse, Kleidungsstücke, unsere Feste. Der Name in ihrer Umgebung befindende bekanntesten Haustiere, die bekannten Zootieren. Das Nennen der Körperteilen, Sinnesorganen. Durch die Verarbeitung der erwähnten Themekreisen sollen die Kinder das

Nennen der Farben, Grund-, und Ordnungszahlwörter, breitung- und mengenmäßige Benennungen erlernen.

Die Form der Erfahrungs- und Kenntniserwerbung kann microgruppenweise, im Spiel integriert, aber auch frontalorganisiert sein –besonders für die 5-6-7-jährige Altersgruppe- die Kenntnisse zu systematisieren. Die Kindergärtnerin soll mit dem kindlichen Lebensalter entsprechende, kurze Videofilmvorführungen die Möglichkeit erschaffen, den nationalitäten Kulturschatz, die Kultur des Volkstums kennenlernen zu dürfen.

A gyermekek tapasztalat szerzését szervezze az óvónő párhuzamosan a magyar és a nemzetiségi nyelven. A nemzetiségi nyelvi fejlesztést alapozza és előzze meg a magyar környezeti tapasztalat- és ismeretszerzés élménye. Az óvónő a gyermekek életkorának és beszédfejlettségének, valamint ismereteinek figyelembevételével tervezze meg a nemzetiségi nyelvi fejlesztést. Törekedjen arra, hogy a gyermekek aktív szókincse minél nagyobb mértékben bővüljön, hiszen e nevelési terület igen változatos lehetőségeket kínál a beszédkézség fejlesztésére. A gyermekek ismerjenek meg kifejezéseket a következő témakörök feldolgozása kapcsán: pl.: a közvetlen környezetük berendezési tárgyai, játékeszközök, járművek, a család, családtagok, foglalkozási ágak. Az évszakok jellegzetes jegyei ezzel összefüggésben: növények, gyümölcsök, zöldségfélék, ruhadarabok, ünnepeink. A környezetükben található legismertebb háziállatok, ismert állatkerti állatok neve. Testrészek, érzékszervek megnevezése.

Az említett témakörök feldolgozása során ismerjék meg a gyermekek a színek elnevezéseit, tanulják meg a tő- és sorszámnevek nemzetiségi nyelvi megfelelőit, kiterjedésbeli- és mennyiségi elnevezéseket.

A tapasztalat- és ismeretszerzés formája lehet mikro csoportos, játékra integrált, de frontális keretek között is szerveződik- főképpen az 5-6-7 éves korosztály számára- az ismeretek rendszerezésére.

Az óvónő rövid videofilm vetítésével teremtse meg a lehetőséget a gyermekek számára, hogy az életkoruknak megfelelően megismerkedhessenek a nemzetiség kultúra kincsével, az anyanemzet kultúráját bemutató ismeretterjesztő filmekkel.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

-Die Kinder kennen und benutzen die auf der Nationalitätensprache erlernten Ausdrücke, Satzformen aus dem Bereich Umwelt und Mathematik.

- *A gyermekek ismerik és használják a nemzetiség nyelvén megismert környezeti- és matematikai kifejezéseket, mondatformákat.*

-Die erlernte Ausdrücke, Satzformen können sie klar, deutlich, und mit richtiger Betonung auf der Nationalitätensprache aussprechen.

- *Tisztán, érthetően, megfelelő hangsúllyal ejtik ki az elsajátított kifejezéseket, mondatformákat nemzetiségi nyelven.*

-Sie sind fähig in gewohnten, und bekannten Sprechsituationen einfache Zwiegespräche auf der Nationalitätensprache anwenden.

- *A megszokott és ismert beszédssituációkban képesek egyszerűbb párbeszéd alkalmazására a nemzetiség nyelvén.*

Arbeitscharakteristische Tätigkeiten / *Munka jellegű tevékenységek*

Ziel der Tätigkeit: Unser Ziel ist noch, dass die Kinder auch bei den Arbeitstätigkeiten immer öfter die Nationalitätensprache verwenden.

A tevékenység célja: Célunk még, hogy a gyermekek a munkakapcsolatokban is minél gyakrabban használják a nemzetiség nyelvét.

Die Aufgaben der Kindergärtnerin: / Az óvodapedagógus feladatai:

Die Kindergärtnerin soll die bei den arbeitscharakteristischen Tätigkeiten öfters vorkommenden verschiedene Ausdrücke, Bitten, und den Namen zur Arbeitstätigkeit benutzenden Mitteln den Kindern bekanntmachen. Bei immer wieder zurückkehrenden Kommunikationssituationen soll sie sich um die Entwicklung des Zwiegespräches bestreben, wo die Kinder zur Antwort die Sprache frei wählen dürfen. Die Kindergärtnerin soll mit einem sprachlichen Milieu den aktiven Wortschatz der Kinder auch in diesem Bereich entwickeln. Auch hier ist es wichtig alles stufenweise, und ständig zur Geltung bringen, dabei das Lebensalter und Sprachentwicklungsstand der Kinder auch bestimmend im Entwicklungsinhalt ist.

Az óvónő ismertesse meg a gyermekekkel a különböző munkajellegű tevékenységek végzése során a leggyakrabban előforduló kifejezéseket, kéréseket, a munkavégzéshez használt eszközök nevét. Az állandóan visszatérő kommunikációs helyzetekben törekedjen párbeszéd kialakítására, ahol a gyermekek a válaszadás nyelvét szabadon választják meg. A nyelvi környezet megteremtésével igyekezzen az óvónő a gyermekek aktív szókincsét egy területen is a lehetőségekhez képest fejleszteni. A fokozatosság és a folyamatosság elvének érvényesítése itt is fontos, valamint a gyermekek életkorának beszédképességének fejlettsége is meghatározó a fejlesztés tartalmában.

Voraussichtliche Ergebnisse der Entwicklung am Ende des Kindergartenalters

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végén

-Die Kinder sind fähig in bekannten deutschsprachigen Situationen rechtzukommen. In arbeitscharakteristischen Tätigkeiten erfüllen sie auf Nationalitätensprache ertönten Bitte der Kindergärtnerin.

- A gyermekek képesek eligazodni az ismert nemzetiségi nyelvi kommunikációs helyzetekben. A munka jellegű tevékenységek kapcsán nemzetiségi nyelven elhangzó óvónői kéréseknek eleget tudnak tenni.

-Sie verstehen, und verwenden nach eigener Wahl in ihrem Gespräch die nationalitätensprachliche Ausdrücke, den Namen der Arbeitsmitteln.

- Megértik és egyéni választás alapján használják is beszédükben a nemzetiségi nyelvi kifejezéseket, a munkaeszközök nevét.

DIE KRAFTQUELLEN DES PROGRAMMS / A program erőforrásai

Sachliche Bedingungen / Tárgyi feltételek

- Fachbücher, mit besonderer Hinsicht zu dem Programm verbundenen methodischen Ausgaben, und zur Nationalitätenerziehung hilfreiche Bücher.
- Szakkönyvek, különös tekintettel a programhoz kapcsolódó módszertani kiadványok, és a nemzetiségi nyelvi nevelést segítő könyvek.
- Vitrine, Ecke im Vorraum fürs Hinstellen der alten typischen Gegenstände der deutschen Nationalität. Die Anfertigung der alten Tracht, Bekleidung im Kleinformat. Auch damit betonen wir den Nationalitätencharakter des Kindergartens.
- A német nemzetiség jellegzetes régi tárgyi eszközeinek elhelyezésére az óvoda előterében kialakításra került („Nemzetiségi sarok” és „Ovigaléria” keretében), a régi viselet, ruházat elkészítése kicsinyített formában. Ezzel is az óvoda nemzetiségi jellegét hangsúlyozzuk.

4.9. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság. Az örömmel és szívesen végzett munka pozitívan befolyásolja a gyermekek közösségi kapcsolatait, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tudatos tervezése és szervezése, s azok feltételének biztosítása a dajka nénik aktív részvételével.
- A kisebbségi nyelvi nevelés területén megvalósuló feladatok.

Tartalma:

A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, önmagukért és a közösségért végzik. Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan végezzenek munkajellegű tevékenységeket. Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be, ezzel biztosítjuk a munka állandóságát és folytonosságát. Fontos, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket, önként, örömmel végezzék. A munkafolyamat segítse a problémamegoldás, feldolgozás útját. Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását. Az óvónő minden munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször átélhessék a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Az óvónő értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés munkát jelent a gyermek számára, az önkiszolgálás során képességek, kialakult szokások adják az alapját a naposi és a projekt munkának.

Önkiszolgáló munkák:- öltözködés, vetkőzés

- testápolás, mosdózás,
- étkezés.

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, és egyéb csoportonkénti szokások (Isd. Csoportnapló). Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készülségben legyenek.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert, egyszerű feladatok adásával. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítségnyújtás a kisebbeknek, stb.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés
- Csíráztatás, rügyeztetés
- Növények ültetése, gondozása, locsolása, stb.

Feltételek megteremtése:

- Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
- Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyermekeknek, és az nem veszélyezteteti testi épségüket.

A 3-4 éves gyermekek az óvónőt figyelve vegyenek részt a környezet gondozásában, rendben tartásában, mely szabályosan ismétlődő, mindennapi tevékenység (pl. a játékok elrakása, tisztítása, teremrendezések). Szervezzen alkalomszerű munkatevékenységeket, pl.: a termések, falevelek összegyűjtése, növénygondozás.

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a naposi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Jól előkészíti ezt az önkiszolgáló tevékenység. A naposi munka elsősorban az étkezésekkel kapcsolatos feladatok elvégzésében nyilvánul meg. Az óvónők és a dajka közös megállapodás alapján alakítsák ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalomszerűen ismétlődő munka a játékok helyrerakása, a csoportszoba átrendezése, a különböző tevékenységekhez használt eszközök kiosztása és összeszedése. Az óvónő tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kisebbeknek, a jeles napok előkészítése, stb.).

Az 5-6-7 éves gyermekek önállóan végzik a naposi munkát. Közös eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan megterítenek. Az étkezések után a szokásrendnek megfelelően elrakodnak. Felsöprik a morzsákat, összehajtogatják a terítőket.

Az alkalmoszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvónő kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örömmel teljesítik kötelességüket.
- Önállóan igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások teljesítésére.
- Szívesen közreműködnek a környezetük gondozásában, rendben tartásában.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak.
- A gyermekek képesek eligazodni az ismert kisebbségi nyelvi kommunikációs helyzetekben. A munka jellegű tevékenységek kapcsán kisebbségi nyelven elhangzó óvónői kéréseknek eleget tudnak tenni.
- Megértik és egyéni választás alapján használják is beszédükben a kisebbségi nyelvi kifejezéseket, a munkaeszközök nevét.

5. Óvodánk integrációs programja, speciális feladatai:

Az integrációs programunkkal célunk:

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény szellemében a különleges bánásmódot igénylő gyerekek (hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű, BTMN, tehetséges, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek):

- esélyegyenlőségének növelése,
- a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteinek megfelelő speciális fejlesztése,
- az iskolai életmódra és az életpálya-építésre való felkészítés.

Feladatunk:

A valamilyen hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális

- személyiségfejlesztő,
- tehetséggondozó,
- felzárkóztató programok szervezése.

Területei:

Az integrációs programunk tartalma kiterjed az óvodai nevelés mindazon területeire, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében.

- a) szervezési feladatok
- b) a pedagógiai munka kiemelt területei
- c) a gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok
- d) együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- e) óvoda – iskola átmenet támogatása

a) Szervezési feladatok

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása, valamint teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében kapcsolatot építünk ki
 - a védőnői hálózattal,
 - az e területen működő civilszervezetekkel.
- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlására az óvodai csoportok kialakításánál (amennyire ezt a homogén csoportok engedik).
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében
 - szülői értekezleteken,
 - egyéni beszélgetések alkalmával alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.

b) Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyermekek óvodai felvételétől, óvodai életének megkezdésétől kezdve a következő pedagógiai eljárásokat alkalmazzuk:

- Anamnézis felvétele az óvodába lépéskor
- Tudatosan tervezett folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük:
 - Egészséges életmód, egészségtudat, egészséges táplálkozási szokásokkialakítását.
 - Szeretetteljes légkörben segítjük az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, érzelmi nevelést és szocializációt.
 - Értelmi fejlesztést.
 - Anyanyelvi nevelést. Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődését.
 - Hátrányos helyzetű gyermek differenciált fejlesztését, egyéni bánásmóddal az esélyegyenlőség megteremtését.

c) A gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok

- Az óvoda gyermekorvosa és védőnője rendszeresen vizsgálja a gyerekeket. Ezekon a szűrővizsgálatokon felhívják a figyelmet az esetleges problémákra, a vélhetően szükséges egyéni, illetve szakorvosi vizsgálatokra.
- A szülői értekezletek témái közé beépítjük a tanácsadás lehetőségét a védőnők bevonásával.
- A szociális hátrányok csökkentése érdekében lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére. Aktív kapcsolatot tartunk a szociális ellátórendszerrel.

d) Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, hátránykompenzációja érdekében kapcsolatot építünk az alábbi szervezetekkel:

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatók
- Civilszervezetek

Célunk, hogy e szervekkel való együttműködés eredményeképpen az esélyegyenlőségi pedagógiai célok megvalósuljanak. A különböző partnerekkel és szervezetekkel való kapcsolatunk, közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyermekeket a hátrányok csökkentéséhez, az életesély növeléséhez.

e) Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Az iskolai életmódra való felkészítés során fokozott hangsúlyt fektetünk a képességfelmérés eredményeire, és az abból adódó feladatok figyelembevételével
 - a motivációra,
 - a minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőségre, a gyakorlás biztosítására a tanulási képességek megalapozása érdekében,
 - a tudás és az alkotóvágy kialakítására, erősítésére a minél gyakoribb pozitív megerősítés módszerével.
- Szülői értekezleten, egyéni megbeszéléseken iskolákkal közösen tanácsadással segítjük a szülőket az iskolaválasztásban.
- Az éves tervezés részeként óvoda-iskola átmenet segítésére az átmenetet segítő programokat tervezünk (pl. gyermekek számára iskolalátogatás stb.).
- Az iskolákkal kapcsolatot tartunk, és információt cserélünk a gyermekek haladási üteméről.

5.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában

Az óvodai gyermekvédelmi munka célja: az egyenlő hozzáférés biztosítása, az esélyegyenlőtlenség csökkentése, a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, a gyermeki jogok védelme, tiszteletben tartása, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesítése, a gyermekek családi környezetének megismerésével feltárni, megelőzni, elhárítani, enyhíteni az egészséges testi és személyiségfejlődést akadályozó tényezőket.

Az óvoda feladata: jelzés és segítségadás.

Az óvodai gyermekvédelmi munka tartalma:

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a megelőzés, a segítségnyújtás jellemzi, amelynek alapja a humánus, és a megértés.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe beletartozik. Feladatuk a gyermekvédelmi esetek feltérképezése, adatszolgáltatás, környezettanulmány készítése a hatóság kérésére. A családok megismerése a családlátogatások alkalmával. Szükség esetén többszöri családlátogatás, amely alkalmával az óvónők tapintatosan és bizalmat keltően próbáljanak nevelési segítséget, tanácsot adni a szülőknek.

Különösen fontos az óvoda kapcsolattartása a gyermekjóléti szolgálat képviselőjével, és a fenntartó önkormányzat gyámügyi előadójával. A csoportbeli gyermekvédelmi munkát az óvónők látják el, szükség esetén az óvoda vezetőjétől vagy helyettesétől kérnek segítséget a gyermekek hátrányos (esetleg veszélyeztetett) helyzetének enyhítéséhez, javításához szükséges intézkedések kezdeményezésére.

Az óvónők évenként mérjék fel a gyermekek családi helyzetének alakulását, változásait, a következő szempontok szerint: az óvodások száma összesen, ebből a veszélyeztetettek száma, a hátrányos helyzetűek száma, három vagy többgyermekes családban élők száma, fogyatékos gyermekek száma, csonka családban nevelkedők száma (elvált vagy egyedülálló szülők).

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok lehetnek: nevelési hiányosságok, erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet, rossz lakásviszonyok, egészségügyi okok, anyagi okok, megromlott családi kapcsolat.

5.2. Kiemelt figyelmet, különleges bánásmódot igénylő gyerekek nevelése

5.2.1. Szociálisan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekek

Hátrányos helyzetű gyermek: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak.

(Közoktatási törvény)

Veszélyeztetett helyzetű gyermek: az, aki nem megfelelő magatartás, mulasztás, vagy körülmény miatt kerül olyan helyzetbe, hogy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése gátolva, vagy akadályozva van.

(Törvény a gyermekek védelméről...)

Míg a hátrányos helyzetű gyermek személyiségfejlődéséhez alapvetően szükséges anyagi, érzelmi, erkölcsi, testi és értelmi szükséglet-kielégítési lehetőségei korlátozottak, a veszélyeztetett gyermek esetében mindezek gátolva vannak, illetve akadályozottak.

A veszélyeztető tényezők egy része azonos a hátrányos helyzet jellemzőivel, mértékük azonban meghaladja a veszélyküszöböt.

Óvodánkban magas a szociálisan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek száma. Célunk kompenzálni a családi nevelés hiányosságait, segíteni őket szociális beilleszkedésük során, hogy biztonságérzetet nyújtsunk számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását.

A veszélyeztetettség *okai*:

- anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés,
- erkölcstelen családi környezet, nem elfogadható magatartási formák
- helytelen nevelési szokások, higiénés körülmények
- lakás és lakhatási problémák
- perifériára került társadalmi helyzetű családok
- szülők alacsony képzettségi szintje
- egészségügyi okok (súlyos, tartós betegség).

Feladatunk az esélyegyenlőség növelése, a társadalmi beilleszkedés segítése, a másság elfogadtatása, a szociális érzékenység kialakítása a szülők és a gyermekek körében egyaránt. Az eltérő kulturális háttérrel elfogadjuk, nevelési tevékenységünk során mindig figyelembe vesszük.

Fontos a gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének megállapítása. A felzárkóztatás legfőbb színtere a játék. Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg.

Az óvónők a rendszeres óvodai látogatás érdekében többször is felkeresik a családokat, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre. Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülők felelősségét a gyermek otthoni gondozása, nevelése iránt. A gyermekeken keresztül próbáljuk formálni a családi háttérrel. Ebben a Gyermekjóléti Szolgálattal szorosan együttműködünk. Szoros, napi kapcsolatot tartunk a problémákkal küszködő szülőkkel, akikkel őszinte, bizalmas kapcsolatot alakítunk ki. Segítünk a szociális és egyéb hivatalos ügyek intézésében, tájékoztatunk a lehetőségekről, melyek könnyíthetnek a család helyzetén.

A Nevelési Tanácsadóval rendszeres kapcsolat kiépítésére törekszünk annak érdekében, hogy a gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően, számukra a legoptimálisabb típusú iskolában kezdhesék meg tanulmányaikat, illetve segítséget nyújtsanak az egyéni fejlesztésben, felzárkóztatásban.

5.2.2. A kiemelten tehetséges gyerekek fejlesztése

Tehetség az a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

(Harsányi István)

Célunk: A tehetséges gyermek "erős" oldalának fejlesztése mellett az egyéb, esetlegesen gyengébb területek erősítése, mellyel az egész személyiség fejlődését segítjük.

Pedagógiai feladataink:

- Annak a területnek a megjelölése, amelyben a gyermek képessége életkorát meghaladja,
- Differenciált bánásmód és feladatadás,
- A szülők figyelmének felhívása ezekre a területekre, fejlesztési lehetőségek javaslása.
- Iskolaválasztás segítése, szakemberekkel való konzultálás.
- A pedagógusok szaktudásának bővítése a tehetségfejlesztés területén

Ahhoz, hogy valakit tehetséges embernek tartsunk, szükséges, hogy valami kiemelkedő eredményt mutasson fel. Az óvodás korú gyermekben már felfedezhetjük a tehetség csíráit, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagnál lényegesen jobbak. *Tehát ebben a korban nem kiemelkedő eredményekről, teljesítményekről, hanem tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.*

Az adottságok képességekké fejlődésében a tehetség kibontakoztatásában igen jelentős szerepe van a fejlődés belső menetének és a pozitív, gyermeknek legjobban megfelelő környezeti, nevelési hatásoknak egyaránt.

Óvodában a tehetséggondozás a "tehetséges" gyermekek speciális szükségleteinek kielégítését jelenti.

Gyakorlati munkánk során arra kell törekednünk, hogy a hétköznapiak során gyakorlattá vált óvónői megfigyeléseket a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendszerezzük, ennek segítségével, a lehetőségeket észrevegyük, feltérképezzük egy-egy gyermeknél. Ezután differenciált feladatokkal fejlesszük ezeket a területeket, illetve a szülőknek segítséget nyújtunk. A tehetséges gyermekek egy része harmonikusan fejlődik. Azonban vannak olyanok is, akik bizonyos területeken ugyan jobb adottságokkal, képességekkel rendelkeznek, más adottságok, képességek tekintetében viszont életkoruk szintjén állnak, vagy ahhoz képest el is maradnak. A gyermekek esetleges "gyenge" oldalát mindenképpen diagnosztizálnunk kell, ha szükséges szakember segítségével és az általuk javasolt fejlesztéssel segíthetjük harmonikus személyiségfejlődésüket.

Az egészséges személyiségfejlődéshez nélkülözhetetlen a szabad, biztonságos légkör. A "tehetséges" gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad túlértékelnie azokat. A közösségben olyan légkör megteremtésére kell törekednünk, amelyben őt elfogadják és ő is, jól érzi magát.

A tehetséges gyermek nevelése nem könnyű feladat sem, a szülők sem, a pedagógusok számára. A szülőkkel történő nyílt, őszinte beszélgetések segítik közös munkánkat. Aggodalmaikat, bizonytalanságaikat az irányított beszélgetések lehetőségének megteremtésével és az aktuális problémák megbeszélésével eloszlathatjuk.

Javaslatainkkal megkönnyíthetjük iskolaválasztásukat. A szülőkkben felmerülő esetleges korai beiskolázással kapcsolatban tanácsainkkal, segíthetünk annak mérlegelésében, hogy, a "tehetséges" gyermeknek vannak-e lemaradó képességterületei, mennyire bírja az iskola kötöttebb világát, mennyire játékos, hogy tudna beilleszkedni az idősebb gyermekek közösségébe. Ha ezek alapján is alkalmasnak találjuk az iskolai élet megkezdésére, akkor különleges odafigyeléssel az iskola és a tanító megválasztására, támogathatjuk a korai beiskolázás lehetőségét.

5.2.3. Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelése

Alapító okiratunk szerint az ellátható fogyatékoság típusai és a Szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján:

Testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdenek és integráltan oktathatók

Az ellátott gyerekek száma: max. 8 fő

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Célunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján, az integrált nevelés során a sérült illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb, folyamatosan biztosított speciális fejlesztése mellett a gyermekek életminőségének javítása, beilleszkedésük segítése, melynek eredménye a saját magát elfogadó teljes életet élő, boldog gyermek. Fontosnak tartjuk a hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálását vagy helyreállítását, a meglévő ép funkciók bevonásával,

- b) Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- c) A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- d) Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- e) Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

Feladat:

- Óvodába kerülés során a sajátos nevelési igényű gyermekekről a szakszolgálatoktól (gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai) szakvélemény kérése, beszerzése.
- Együttműködés a Gyógypedagógiai Szakszolgálattal (kontroll vizsgálat kérése, kompenzációs lehetőségek bővítése).
- Integrált nevelés rendszerének fogyatékból eredő speciális fejlesztő tevékenység megszervezése az óvodai nevelés időkeretein belül szakember irányításával.
- Empatikus magatartás, a másság elfogadása és elfogadtatása a szülőkkel és gyermekekkel, a másságot elfogadó környezet megteremtése.
- Szoros együttműködés a családdal (segítségnyújtás – tanácsadás)
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

Társadalmi igénnyé vált, hogy a nevelési-oktatási intézmények felkészüljenek a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására, ellátására, „normál” közösségbe való integrálására. Ehhez olyan körülményeket kell teremteni, amelyek hatékony eszközei lehetnek annak, hogy elősegítsék majd a társadalomba való beilleszkedést.

Szemléletváltásra van szükség. A szűkebb és tágabb környezetet hozzá kell szoktatni, rá kell nevelni az összetartozás, az értékek megkülönböztetése nélküli kölcsönös segítség természetességéhez. Ennek a folyamatnak az első lépcsőfoka lehet az integrált óvodai nevelés. Igen fontos, hogy a gyermekek, és környezetük egyaránt szokják meg, hogy a sajátos nevelési szükségletű gyermekek igényei és lehetőségei is ugyanazok lehessenek, mint a társadalom többi tagjának.

A sikeres integráció feltétele, hogy nevelési programunkat úgy tervezzük meg, hogy a sajátos nevelési szükségletű gyermekek számára is megfelelő legyen. Csak azoknak a gyermekeknek tudjuk biztosítani az óvodai ellátást, akiket a Szakértői és rehabilitációs bizottság, illetve szakorvosi vélemény integrálható nevelésre javasolt.

A jövő nemzedékét mi neveljük a különbözőség elfogadására.

A 3-7 éves korú gyermekek sajátossága, hogy a megtapasztalt események, egyéni és közösségi élmények kihatnak későbbi szemléletük alakulására. Az integrációs nevelés a gyermekek számára lehetőséget ad az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására. Az a kisgyermek, aki már az óvodában megéli, megtapasztalja, hogy van olyan társa, aki valamiben „más”, természetesen, empatikusan fog viszonyulni később, felnőttként is a mássághoz.

Az integrációs nevelés megvalósításának alapvető feltétele a jogszabály által előírt, szakmai-pedagógiai, tárgyi feltételek egységes biztosítása.

A Köznevelési Törvény módosításainak szellemében a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, mint alapfeladat-ellátás megfogalmazásra került alapító okiratunkban a fenntartó önkormányzat döntése alapján. Érvényesítésével kapcsolatban óvodánk feladata,

teret biztosítani a gyermekek fejlődéséhez állapotukhoz mérten, különleges gondozás keretében, az óvodai nevelésbe illesztve. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését kizárólag megfelelő képzettségű szakember irányíthatja. Szakmai – pedagógiai feltételek biztosításához a sikeres együttnevelés érdekében nélkülözhetetlen a személyes elkötelezettség, pedagógiai, szakmai felkészültség, az óvónők és a gyógypedagógus(ok) munkájának egyeztetése. Elengedhetetlen a folyamatos kapcsolattartás a nyitott nevelőközösség, a gyermekcentrikus technikai dolgozók és a gyógypedagógus között.

A fejlesztés alapelvei

- A sajátos nevelési igényű gyermekek “szegregált” fejlesztését kizárólag megfelelő képzettségű szakember láthatja el.
- A fejlesztés feladatait integráltan, csoporton belül az óvónők minden esetben a megfelelő szakember útmutatásai alapján végezhetik.
- A fejlesztés játékos formában történik.
- A meglévő jó képességekre alapozzuk a sérült funkciók fejlesztését.
- Arra törekszünk, hogy a gyermeket minél több sikerélményhez juttassuk.
- Az óvodai nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására a sérülés mértékének megfelelően törekszünk.
- Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget adunk a gyermek számára, hogy önállóan tudjon tevékenykedni.

A fejlesztés formái és lehetőségei

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, az integráció sikerességéhez szükséges bizonyos fokú szegregáció. A szegregáció ebben az esetben azt jelenti, hogy a sérült gyermekeknek szükségük van a csoportból kiemelt egyéni fejlesztésre - amit kizárólag megfelelő képzettségű szakember láthat el - ahhoz, hogy később zavartalanul beilleszkedjenek a csoportba. A különböző fejlesztési formáknak szervesen be kell illeszkedniük az óvoda napirendjébe.

Egyéni fejlesztés

A fejlesztést végző szakember külön helyiségben foglalkozik a gyermekkel, melynek során azokat a funkciókat, képességeket fejleszti, illetve erősíti az egyéni fejlesztési terv alapján, amelyek elmaradást vagy zavart mutatnak.

Mikrocsoportos fejlesztés

A fejlesztést végző szakember foglalkozásain külön helyiségben 2-3 gyermek vesz részt, akik hasonló problémákkal küzdenek. Ebben a tevékenységformában dolgozó gyermekek már képesek együtt dolgozni, figyelmesek egymás iránt, örülnek a másik sikerének. Egészséges versenyszellem alakul ki. Ez a foglalkoztatási forma lehetőséget ad arra, hogy megtanulják elviselni az esetleges sikertelenséget. A szakember azokat a képességeket fejleszti, amelyek elmaradnak az adott életkorban elvárható szinttől.

Fejlesztés óvodai csoportban

A fejlesztést végző óvónő, fejlesztőpedagógussal, gyógypedagógussal együttműködve, azok

útmutatásai alapján - fejlődést elősegítő játékos módszerek alkalmazásával - végzi munkáját. Az óvónők minden tevékenységben figyelembe veszik a gyermek egyéni fejlődési ütemét. Az óvónők elsődleges feladata, hogy elfogadtassák a sérült gyermekeket társaikkal, és olyan segítő légkört alakítsanak ki, amely motiváló hatással van a sérült gyermekekre. Kiemeljék a pozitívumokat és azokra támaszkodva fejlesszék a gyermek személyiségét.

Fejlesztés otthon

A fejlesztés fontos részét képezi a szülőkkel való együttműködés. Fel kell tárnunk a szülők előtt a gyermek állapotát. Minden kérdésére őszintén kell válaszolni. Éreztetni kell a szülővel, hogy a gyermek optimális fejlődése érdekében neki is van tennivalója és ehhez adunk segítséget, ötleteket, javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülésspecifikus fejlesztésének elvei, feladatai óvodai nevelés során

a) A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet – végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgásrendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és a terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai tevékenységek körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

Mozgásfejlesztés:

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást segítő-támogató eszközök szükség szerinti használata kialakításának is.

Önellátás, önkiszolgálás fejlesztése:

A meglévő funkcióknak, a család igényeinek megfelelően és velük együttműködve szükséges az önellátási funkciók fejlesztése, az életkornak megfelelő mindennapos tevékenykedtetés. A sérülés függvényében szükség lehet az egészségüggyel való kapcsolattartásra, pl. inkontinencia kérdésének megoldásában.

Játéktevékenység:

A mozgáskorlátozott gyermeket a játéktevékenységében akadályozhatja bizonytalan testtartása, a helyzet- és helyváltoztatás, az eszközhasználat nehezítettsége, a téri tájékozódás terén fellépő nehézségek stb. Szükség lehet a játékhoz használt tér átalakítására, a játéktevékenység egészének, esetleg egyes részeinek adaptálására. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés:

A mozgáskorlátozottsághoz társulhatnak beszédzavarok, kommunikációs problémák. A szókincs szegényesebb lehet, a különböző kognitív funkciók érintettsége akadályozhatja versek, mondókák megtanulását, a mozgászavarok hatással lehetnek a nonverbális kommunikációra, légzésproblémák állhatnak fenn, súlyos esetben beszédképtelenség is előfordulhat. Emiatt fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, esetleg a logopédussal való együttműködésre.

Éneklés, zenei nevelés:

Artikulációs problémák, légzésproblémák, a vitálkapacitás beszűkülése, ritmus és tempó érzékelésének nehezítettsége állhat fenn, ami pl. felső végtag érintettség esetén kiegészülhet az eszközhasználat nehezítettségével. Az óvodás életkor kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést. A tevékenységek végzése közben szükséges lehet speciális testhelyzet felvétele, esetleg a gyermek állapota által meghatározott adaptált eszközök (hangszerek) használata.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése:

Felső végtag érintettség, izomtónus fokozódása, gyenge izomzat, a törzs- és fejkontroll hiánya stb. okozhat problémát ezen a területen. Fontos a kézfunkciót és a manipulatív tevékenységek segítségét célzó megfelelő testhelyzet megtalálása, a kóros izomfokozódások, együttmozgások leépítése, szükséges lehet adaptált eszközök használata, esetleg az eszközök rögzítése, a finommotorika és grafomotoros képességek célirányos fejlesztése.

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb, mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást stb.

b) A látási fogyatékos (látássérült) gyermek

A látássérült gyermek látásteljesítménye (vízusa) az ép látáshoz (vízus: 1) viszonyítva két szemmel és korrigáltan (szemüveggel) is 0–0,33 (0–33%-os látásteljesítmény) közötti. Látássérült az a gyermek is, akinek látótere – tekintése fixációs pontjától mindkét irányban legfeljebb 10°, azaz teljes szélességében legfeljebb 20°.

A látássérült gyermekek a nevelés szempontjából lehetnek: vakok, aliglátók és gyengénlátók. A speciális, gyermekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett: a látássérülés kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb fogyatékoság, rendellenesség.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségekre.

a) Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél (vízus: 0) is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóságghú megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál – színek helyett – elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt. A számélmények kialakulását az akusztikus minták, a mozgás és a verbális kifejezések is hatékonyabbá teszik, az óvodai tevékenységek során a hatrekeszes dobozok, gombás-, szöges táblák alkalmazása a Braille-írás-, -olvasásrendszer megtanulását készíti elő.

b) Az aliglátó gyermekek (vízus: a fényérzéstől 10%-os látásteljesítményig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló (tapintó) életmódra készíthetők fel.

A látásukat praktikusán kismértékben használó aliglátó gyermekek (pl. fényérzékenyek, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza [2.2. a) pont], de nem hanyagolható el látásteljesítményük megőrzése, intenzív fejlesztése sem.

Az aliglátó gyermekek közül a látásukat praktikusán jól használók számára olyan fejlesztő programot kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészítést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengénlátó gyermekek nevelésének elveivel [2.2. c) pont].

c) A gyengénlátó gyermekek (vízus: 10%-os látásteljesítménytől 33%-ig) főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják azt használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének is. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet (pl. dönthető asztallap, egyéni megvilágítás) biztosítása.

A gyengénlátó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengénlátó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése. Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság.
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése
- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, tanulást.
- A tapintás által szerezhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

c) A hallási fogyatékos (hallássérült) gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket – és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt – az állapot fennmaradása esetén – bizonyos esetekben – teljesen elmarad, vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A megfelelő otológiai, pedoaudiológiai gondozás, a korszerű hallókészülékkel történő ellátás és a hallásjavító műtétek mellett (cochlea implantáció), a speciális pedagógiai segítség

eredményeként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek érzékeli a hangot. Képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére. A beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik. Megindul a passzív és aktív szókinés fejlődése, elhangzanak az első szavak. Mindez a szülők folyamatos közreműködését és együttműködését is igényli.

Megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a súlyosan hallássérült szülők gyermekeire, akik nagy része használja a jelnyelvet vagy annak elemeit, mint kifejezőeszközt.

Bár a hallássérült szülő hallássérült gyermekére az adott intézmény pedagógiai programjában előírt kommunikációs forma (beszéd, gesztus) vonatkozik, kívánatos, hogy a (gyógy)pedagógus oly mértékben legyen jártas a jelnyelv használatában, hogy azt szükség esetén fel tudja használni a gyermekekkel való kommunikációban és a hallássérült szülővel való érintkezésben.

A kevésbé súlyos- vagy közepesen fokban hallássérült (nagyothalló) és a korai életkorban cochlea implantált kisgyermekek képessé válhatnak a hallásra épített kommunikációra.

A nyelvi és pszichoszociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének **központi feladata** – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet korai és optimális pedoaudiológiai ellátástól stb.).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai:

a) A súlyos fokban hallássérült – siket – gyermekek (a beszéd tartományban mért hallásvesztés 90 dB vagy nagyobb) óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia-prevenció.

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásával, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a gyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.

Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókinccset, szájról olvasási készséget. Törekedni kell a beszédérthetőségének kialakítására, főleg a magánhangzók esetében.

A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, hogy értsék, ismerjék fel hány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket.

b) A nagyothalló – gyermekeknél a beszédtartományban mért hallásvesztés 30–45 dB közötti, középsúlyos esetben 45–65 dB közötti, súlyos esetben 65–90 dB közötti hallásvesztést mutatnak ki. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókinccsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

c) A hallásukat műtéti úton helyreállított/létrehozott (pl. cochlea implantált) hallássérült gyermeknél – egyik vagy mindkét oldalon végzett hallásjavító műtét után – fizikai értelemben közel ép hallás mérhető.

Fejlesztésük stratégiája döntően a beszédhallásra alapozott módszerek alkalmazásával történik. Beszédértésük, hangzó beszéd produkciójuk fejlődése hasonlóságot mutat a hallók beszédfejlődésével.

Fejlesztettségük, fejlődési ütemük döntően függ a műtét időpontjától, a család aktív együttműködésétől. A minél korábban végzett hallásjavító műtét előtti és utáni pedagógiai habilitációs és rehabilitációs fejlesztés, szülői támogatás, foglalkozás – valamint azzal párhuzamosan –, az audiológiai gondozás eredményezi a nyelvi fejlődés gyorsabb, magasabb szintű elsajátítását.

Fejlesztésük kívánatos színtere az ép hallásúak környezetében van (többségi óvoda, szükség esetén logopédiai csoport). Teljesítményüket döntően befolyásolja intellektusuk, esetleges – a pszichés fejlődés zavara miatti – beszéd-, nyelvtanulási akadályozottságuk valamint a családi háttér, a fogadó intézmény integrációs szintje a speciális pedagógiai megsegítés.

d) Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhe értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha a gyermek nevelése vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett valósítható meg megfelelően.

e) Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő. A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd-szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd-szervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolat kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt **kiemelt feladat** az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a

vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában. A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

f) A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicsőítést. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – pedagógiai-gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

A fejlődés eredménye óvodáskor végére:

- A fogyatékoság típusának és mértékének figyelembevételével a gyermek önmagához képest fejlődjön.
- A sérülés arányában legyen alkalmazkodó képes.
- Törekedjen önállóságra, együttműködésre.
- Legyen képes önmagát elfogadó beilleszkedésre.
- A fejlesztés hatására a nevelés általános célkitűzéseit figyelembe véve személyisége oly mértékben fejlődjön, hogy képes legyen az iskolai tanulás megkezdésére.

5.2.4. Beilleszkedési, tanulási, magatartási problémával küzdő gyerekek fejlesztése

A nevelési tanácsadás feladata annak megállapítása, hogy a gyermek, a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, ennek alapján szakvélemény készítése, valamint a gyermek fejlesztő foglalkoztatása a pedagógus és a szülő bevonásával.

Célunk, hogy minél előbb felismerjük, és szakemberhez (Nevelési Tanácsadó) juttassuk a gyerekeket, akiknél felmerül a BTM probléma gyanúja, és ezzel megkezdődhessen a gyermek speciális fejlesztése.

Ezek a gyermekek kiemelt figyelmet igényelnek az óvodapedagógusoktól. A pozitív tulajdonságokra építve igyekszünk az elmaradottabb területeket fejleszteni, sok egyéni foglalkoztatást biztosítani, a gyerekek önbizalmát növelni. Igyekszünk elfogadó környezetet kialakítani, hiszen gyakori, hogy konfliktusba kerülnek társaikkal. Az esetleges durva, kirívó magatartás ellen mindig határozottan fellépünk.

Óvodánkban fejlesztőpedagógus egyénileg és mikroszoportos formában fejleszti a BTM problémával küzdő gyerekeket. Fejlesztő munkáját a Nevelési Tanácsadó javaslatai alapján végzi, kapcsolatot tart a csoport óvónőivel és a szülőkkel. Szükség szerint segíti, tanácsokkal látja el a csoport nevelőit.

Feladat:

- Az ismeretsajátítás folyamatát gátló, gyengébben fejlett, diszharmonikus működést mutató részképességek megerősítése.
- az ismeretanyag hatékony beépüléséhez szükséges jártasságok, készségek kialakítása illetve megerősítése.
- a motiváció növelése
- empatikus, elfogadó környezet kialakítása
- alkalmazkodó képesség és önállóság fokozása
- a gyermek fejlődésének értékelése önmagához mérten
- iskolai életre való alkalmasság elérése
- együttműködés megszervezése a fejlesztő, az óvónők és a szülők között.

A fejlesztő munka a jól működő funkciók maximális kihasználása mellett zajlik.

6. Óvodánk kapcsolatrendszere

6.1. Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvónő rendelkezik olyan szaktudással és korosztályi tapasztalattal, amely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda legyen körültekintő az együttműködés lehetőségeinek megszervezésében, amelynek formái az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

Az óvónők kutassák fel a kisebbség nyelvét beszélő szülőket, nagyszülőket. Erősítsék meg bennük a nyelvhasználat otthoni szükségességét is, a kultúra és hagyomány átörökítésben való példamutatásuk fontosságát, szerepét.

A kapcsolattartás formái: családlátogatás, beszoktatás, napi kapcsolattartás (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről), szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepek, szülőkkel együtt szervezett rendezvények, kirándulások, szülői szervezet megbeszélései.

6.2. Az óvoda és az iskola

Az óvoda alakítsa ki tartalmi kapcsolatát az iskolával, hogy ezáltal is elősegítse a gyermekek zavartalan iskolakezdését.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez. Az óvónők kezdeményezzenek és tartsanak fenn szorosabb kapcsolatot az alsó tagozatos-, az ének-, és rajzszakos tanárokkal, hogy a színvonalasabb iskolai gyermekmunkák bemutatása, kiállításon való megtekintése is az esztétikai érzék fejlesztését szolgálhassa az óvodás gyermekek körében. A nagycsoportos gyermekek előzetes ismerkedése a leendő tanítóval zökkenőmentesebb átmenetet biztosíthat számukra az óvodából az iskolába. Az iskolai énekkar, tánckar, zenekar meghívása egyes óvodai ünnepélyekre nem csak színesítheti a programot, hanem a zenei élménynyújtásnak is egy lehetséges formája a gyermekek számára.

Az óvónők fordítsanak különös figyelmet annak megismerésére, megismertetésére, hogy az óvodai és az iskolai kisebbségi nyelvi nevelés egymásra épülése megvalósuljon. A kisebbségi nyelvi nevelésben részt vevő óvónők ezért tartsanak kapcsolatot az iskolai kisebbségi nyelvi oktatást végző pedagógusokkal.

A kapcsolattartás formái: látogatások (pedagógusok részéről kölcsönösen, nagycsoportos gyermekek látogatása az iskola 1. osztályában, leendő tanító vendégül látása az óvodában), tapasztalatcserék, értekezletek, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések, részvétel egymás rendezvényein, ünnepségein, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről.

6.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények

Az óvoda kezdeményezzen kapcsolatot a környezetében működő közművelődési intézményekkel –pl. könyvtár, művelődési ház.

Az intézmények kínálatából úgy válogasson, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai elveivel, érték közvetítésével, tartalmával nem összeegyeztethetők.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

6.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai

Az óvoda alakítsa ki tartalmi kapcsolatát a fenntartóval, a pedagógiai szakmai szolgáltató intézményekkel, a kistérségi társulással, ezen belül is a logopédussal, a gyógytornásszal, a pedagógiai szakszolgálattal, a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal, az egészségügyi szakszolgálatokkal (orvos, fogorvos, védőnő), a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel, a gyermekjóléti szolgálat képviselőjével, a helyi önkormányzatokkal.

7. A program ellenőrzése, elemzése, értékelése

7.1. Az ellenőrzést, elemzést, értékelést segítő óvodai dokumentumok

- *Az óvoda éves munkaterve*

Tervezési időkerete: 1 év

Ez a dokumentum hidat képez a program és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített terve között.

- *A gyermekcsoportok nevelési-fejlesztési terve*

Nevelési terv, heti tervek (csoportnapló)

Tervezési időkerete: félévenként ill. hetente

Szervezési munkák: évszakonkénti bontásban

- *Gyermektükör*

Az egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai

Tervezési időkerete: folyamatos

Tartalmazza a gyermek anamnézisét, az óvónők megfigyeléseit, a gyermekek képességszintjeit és a fejlesztési elképzeléseket.

Az óvónő elsősorban önmagát ellenőrzi, és saját munkáját értékeli. Valamennyi problémás nevelési helyzetben az óvónő a párjával együtt elemzi a történeteket. Munkáját ugyanakkor jogosan ellenőrzik és értékelik a szülők, az óvodavezető, a szakértő, melyről előre tud az ellenőrzött személy.

A dokumentumot félévente megismertetjük a szülőkkel, ezzel folyamatosan biztosítjuk a gyermek fejlődéséről való tájékoztatást.

7.2 A program bevalásának ellenőrzése, elemzése, értékelése

A program ellenőrzésében, értékelésében –az óvodavezető irányításával- valamennyi óvónő részt vesz.

Az ellenőrzést, értékelést három fázisban tervezzük elvégezni.

Az első fázisban, a program bevezetése előtt szükséges ellenőrizni, elemezni, értékelni az óvoda gyakorlatát, nevelő-fejlesztő munkáját.

Elemezzük:

- a gyermekek ismeret- és képességszintjét, szokás- és szabályrendszerét
- a szülők igényeit, elvárásait
- az óvoda tevékenységrendszerét, fejlesztési tartalmait
- a kisebbségi nyelvi nevelés sajátos feladatait
- a nevelőtestület felkészültségét, érdeklődését, szakmai állapotát
- az óvoda tárgyi feltételeit
- az óvoda dokumentumait

Ezek a helyzetfeltáró értékelések lehetőséget adnak az óvoda önmeghatározására. Segítik felfedni az eredményeket, a hiányosságokat

A második fázisban a program ellenőrzése, elemzése, értékelése az első nevelési év végén.

Elemezzük:

- a gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő-fejlesztő tartalmak, s azoknak milyen a hatása
- a kisebbségi nyelvelsajátítás szintjét, a kisebbségi hagyományok szokások gyakorlati lehetőségeit
- a program milyen eredményeket hozott a szocializáció terén, a megismerésben, kommunikációban, mennyire biztosítottak a tapasztalatszerzés játékos lehetőségei
- a nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját milyen mértékben befolyásolta a program
- mit mutatnak a szülők visszajelzései

Lehetséges módszerei: dokumentumelemzés, megfigyelés, vizsgálat, kérdőív, beszélgetés, értekezlet.

A harmadik fázis a program bevezetését követően 3-4 évenkénti ellenőrzés, értékelés, elemzés. Ez kimenet-orientált értékelés, eredményvizsgálat. „A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” című fejlettségi szint segítségével értékeljük:

- a gyermekek „az egészséges életmód alakítása” terén elért fejlettségi szintjeit
- az érzelmi nevelés és a szocializáció terén elért fejlettségi eredményeit
- a gyermekek játékra jellemző fejlettségi szintjeit
- a gyermekek mesélése, éneklése, alkotó-alakító munkája, környezetismerete, matematikai ismerete, mozgása, munkavégzése terén elért fejlettségi szintjeit a programban megfogalmazott sikerkritériumokkal
- a kisebbségi nyelvi nevelés terén elért fejlettségi szintek a programban megfogalmazott kritériumok alapján, a kisebbségi hagyományápolás, szokásátörökítés gyakorlati megvalósulása

Az ellenőrzést, elemzést, értékelést az óvodavezető és a nevelőtestületi tagok közösen végzik. Módszereik: közvetlen beszélgetések, csoportlátogatások, önellenőrző-önelemző értékelések, közös szakmai beszélgetések, értekezletek, szülők visszajelzései a velük való beszélgetések során, szülői értekezletek.

Amennyiben az óvodavezető, vagy a nevelőtestület tagjai azt szükségesnek tartják, bevonható az elemzésbe, értékelésbe szaktanácsadó, szakértő.

Legitimációs záradék

1. Véleményezte:	dátum:
Fenntartó: Szári Német Nemzetiségi Önkormányzat
Német Nemzetiségi Önkormányzat Újbarok
2. Egyetértését nyilvánította:	dátum: 2022.01.28.
Szülői Munkaközösség
3. Készítette és elfogadta: Az óvoda nevelőtestülete	dátum: 2022.01.25.
4. Jóváhagyta: Óvodavezető	dátum: 2022.01.31.
Irattári száma:	dátum:.....

Érvényességi rendelkezés

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- **Nevelőtestületi javaslat**
- **Partneri igények változása**
- **Törvényi változás**

Tartalom

AZ ÓVODA JOGI STÁTUSA, AADATAI	2
1. Óvodakép, gyermekkép.....	3
2. Az óvoda nevelési céljai, feladatai	5
2.1. Alapvető céljaink	5
2.2. Általános nevelési feladataink.....	5
2.2.1. Egészséges életmód alakítása.....	5
2.2.2. Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, a szocializáció biztosítása	9
Az óvodapedagógus feladatai.....	9
2.2.3. Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés, nevelés.....	12
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei	14
3.1. Személyi feltételek	14
3.2. Tárgyi, dologi feltételek	15
3.3. Napirend, hetirend.....	16
4. A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI	17
4.1. Játék	17
Az óvodapedagógus feladatai.....	18
Tartalma:	18
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	21
4.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	21
A szervezett tanulás munkaformái:	22
A szervezett tanulás időkeretei korcsoportonként.....	22
Követendő módszerek a tanuláshoz	23
Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez.....	23
4.3. Verselés, mesélés	23
A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén	25
4.4. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	26
4.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	28
4.6. A mozgás, mozgásos játékok	30
4.7. A külső világ tevékeny megismerése	32
4.8. DEUTSCHSPRACHIGE ERZIEHUNG	36
4.9. Munkajellegű tevékenységek	48
5.1. Gyermekvédelmi munka az óvodában	52
6. Óvodánk kapcsolatrendszere.....	66
6.1. Az óvoda és a család	66
6.2. Az óvoda és az iskola	67
6.3. Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	67
6.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai.....	67
7. A program ellenőrzése, elemzése, értékelése	68

7.1. Az ellenőrzést, elemzést, értékelést segítő óvodai dokumentumok	68
7.2 A program bevalásának ellenőrzése, elemzése, értékelése.....	68